

TREBALL FI DE MÀSTER

Màster Universitari de Psicopedagogia

Curs acadèmic 2019-20

“Plantejament d’un model d’educació sexual en les diferents etapes de l’educació.”

Realitzat per Ferran Castelo-Branco Centellas

Tutoritzat / Dirigit per Anna Luisa Adam Alcocer

17 de juny de 2020

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport

c. Císter, 34
08022 Barcelona
www.blanquerna.edu

RESUM

L'Educació sexual ha estat un tema d'ampli debat en el context educatiu. Hi ha diversos estudis que avalen que és necessària, però a dia d'avui no hi ha directrius que permetin implementar-la i dur-la a terme. L'objectiu d'aquest estudi pretén, per una banda, identificar les necessitats actuals a les quals l'educació sexual hauria de donar resposta i, d'altra banda oferir un model d'educació sexual que les cobreixi en les diferents etapes de l'educació. En aquest estudi es recull el testimoni de persones d'entre 24 i 30 anys (entre ells hi ha persones de la comunitat LGTB i futurs docents). Es tracta doncs, d'un estudi de recerca descriptiu de caràcter transversal, que combina una metodologia tant quantitativa com qualitativa i s'emmarca en el paradigma interpretatiu. Els resultats més rellevants obtinguts són la ineficàcia del model d'educació actual, que a més a més de ser de caràcter puntual, és exclusivament preventiu dins d'un context heteronormatiu, en el qual, gairebé no es parla de diversitat, i quan es fa és de manera superficial. Això comporta que una de les principals necessitats de la mostra enquestada sigui un model que eduqui a tenir unes bones pràctiques sexuals, per minimitzar el grau d'insatisfacció, així com les dificultats que es poden experimentar. En definitiva, sembla evident que cal replantejar-se el model d'educació sexual que es treballa a les escoles, però no només el què, sinó que també el quan i el com.

Paraules clau: Educació Sexual, Diversitat Afectivo-Sexual, Gènere, LGTB, Inclusió

ABSTRACT

The sexual Education has been a subject of wide debate at the educational context. There are several surveys that endorse that it is necessary, but nowadays there are not guidelines that permit to implement it and carry out it. The aim of this survey pretends, on one hand, identify the ongoing necessities at which the sexual education should focus on, and, on the other hand, offer a model of sexual education that answer it at the distinct stages of the education. This survey will collect the evidence of persons among 24 and 30 years (among them there will be persons of the LGTB community and teachers). It is a survey of descriptive enquiry of transversal nature, that combines a so much quantitative methodology like qualitative and frames at the interpretive paradigm. The most notable results obtained are the inefficiency of the model of ongoing sexual education, that in addition to being of punctual nature, is exclusively preventive in a heteronormative context, in which it almost does not speak about diversity, and when it makes, is of superficial way. This result as that one of the principal necessities of the sample polled was a model that educate at having some nice sexual practices, to minimize the rank of dissatisfaction, as well as the difficulties that can experiment. At definite, seems evident that it is necessary to reconsider the model of sexual education at schools, but no only what, but that also when and how.

Keywords: Sexual Education, Affective-Sexual Diversity , Gender, LGTB, Inclusion

Introducció

Durant les últimes dècades tractar el tema de l'educació sexual a les aules ha estat un tema de debat. Aquest fet és degut a l'aparent necessitat de tractar aquesta matèria dins les escoles, però la falta de directrius entorn com abordar-la i la inseguretat dels professionals pel que respecta al què, quan i com, fa que la funció de l'educació sexual sigui més aviat preventiva i es centri en com utilitzar un preservatiu i en evitar embarassos. Segons Espada (2019), l'educació sexual implica diverses àrees que aborden de forma íntegra el desenvolupament afectivo-sexual. En el procés de maduració des de la infància fins a l'adolescència i etapa adulta, el jove adquireix un major grau de comprensió pel que respecta la funció de la sexualitat humana, que més enllà de les pràctiques sexuals amb finalitat reproductiva, implica una millora de comprensió en les relacions íntimes amb altres persones, a nivell d'expressió físic i emocional.

L'estudi de l'observatori de salut sexual i reproductiva del SEC realitzat el 2019, afirma que el 68,5% dels joves d'entre 16 a 25 enquestats consideren no haver rebut una bona educació sexual, i si es pregunta per quina font han rebut coneixements relacionats amb pràctiques sexuals, 47,5% recorren a internet, 45,5% ve d'oïdes d'amistats, i un alarmant 12,1% afirmen no haver rebut cap mena d'educació sexual (enquesta de resposta múltiple). Al no tenir informació, els joves que cada vegada són més primerencs a l'hora de desenvolupar-se en l'àmbit sexual, adopten pràctiques de risc degut a falses creences i a la desconeixença provocada per un mal model i/o l'absència d'un. Com la principal font d'informació dels adolescents/pre-adolescents és el internet i el fàcil accés a la pornografia, reproduïen el que consumeixen, que en la gran majoria dels casos són pràctiques de risc i agressives per la parella sexual. El fet de que la pornografia sigui una indústria que no només no reflexa la realitat de les pràctiques sexuals, sinó que vol satisfer els desitjos d'unes pràctiques que no són acceptades, com abusos de poder (metges, massatgistes, empresaris, ...), apologia a la violació i a l'agressió física i verbal, l'absència del preservatiu, ... Genera una falsa idea de com han de ser aquestes pràctiques a la realitat i, en conseqüència, si analitzem les dades registrades entorn els delictes sexuals, podem veure que a Catalunya, hi ha hagut un augment del 24,3% de delictes d'aquesta naturalesa entre els anys 2013-2019 (de 609 a 757); a Espanya, l'augment ha estat del 14,73% entre els anys 2017-2018 (de 767 a 880), per tant, és oportú qüestionar-se si no s'hauria de fomentar una educació sexual que a més a més de treballar els aspectes preventius, vetlli per desmitificar aquestes falses creences amb la intenció de mitigar l'augment d'aquesta tipologia de delictes.

Els avenços tecnològics han creat una societat digitalitzada en la que en tot moment podem tenir accés a internet. Segons González-Jiménez, 2013, els joves necessiten una educació específic que afavoreixi el seu ús i elimini aspectes que són perillosos. Conductes com el sexting, cyberbullying

i assetjament digital són pràctiques que succeeixen diàriament en les xares socials. Com afirmen Tejedor i Pulido (2012), aquest assetjament entre iguals genera un impacte molt negatiu en el desenvolupament emocional dels joves. Aquesta idea es veu corroborada per Pérez (2010), que descriu les xarxes socials com a una finestra que els joves poden obrir per endinsar-se en un món infinit que, amb l'anonimat, li ofereix independència i una simulació per anar construint la seva identitat personal. Aquesta falsa seguretat que proporciona converteix al jovent en subjectes vulnerables davant la immediatesa, hedonisme i individualisme.

En l'estudi Informe Juventud en España realitzat per Injuve en el 2012, un 54% dels joves enquestats afirmava haver tingut la primera relació sexual abans dels 18, i d'un total de 124 dones que van tenir un embaràs no desitjat, un 3,2% va ser abans de tenir els 15 anys i un alarmant 21,8% el van tenir prèviament a l'arribar els 18 anys. A més a més, el jovent sembla ser la població més vulnerable a l'hora de patir de malalties de transmissió sexual. Segons el Centre Nacional d'Epidemiologia del Institut de Salut Carlos III, entre els anys 2008 i 2015, els casos de sífilis, una malaltia pràcticament eradicada van augmentar en un 45% i els de gonorrea van tenir un augment del 153%. Segons Bodnar (2018), rebre una bona educació sexual abans d'iniciar-se en pràctiques sexuals estava relacionat amb un increment de mesures anticonceptives per part de la població bisexual, manifestant la necessitat que dins les escoles es promogués una programació inclusiva en l'educació sexual que adrecés les necessitats de tothom.

L'educació sexual pot servir donar lloc a la visibilització i finalitzar la discriminació que pateix el col·lectiu LGTBI; perquè la discriminació amb raó d'odi cap a l'orientació i/o identitat sexual són un fet (Pérez-Jorge, Alegre de la Rosa, Rodríguez- Jiménez, Márquez-Domínguez, & De la Rosa-Hormiga, 2016). Arrelades en la societat, juntament amb la desprotecció jurídica contra la discriminació basada en l'orientació sexual i la identitat de gènere, els joves LGTBI de totes les edats arreu del món es troben exposats a violacions dels seus drets humans. Són discriminats i maltractats física i psicològicament per un gran sector de la població, exposant-los a una situació de vulneració social. Aquesta idea és corroborada en l'estudi de Duberstein (2016), en el qual l'educació sexual s'està veient reduïda i això comporta que la manca d'informació per part de les escoles i les famílies, deixi als joves, especialment de zones urbanes, desemparats.

Pel que respecta a l'àmbit jurídic, si bé l'educació sexual no està regulada a escala estatal i la LOMCE, llei educativa vigent no la contempla en cap apartat, sí que s'hi ha posat el punt de mira en la discriminació pel que respecta a la comunitat LGTB. El primer gran avenç en relació a polítiques catalanes en l'àmbit de l'educació inclusiva pel que fa a l'alumnat LGTBI va ser el 5 de setembre de 2006, on el govern disposava per primera vegada d'un pla interdepartamental per a l'eradicació de l'homofòbia i transfòbia a Catalunya. En aquest document es marcaven línies d'actuació en vuit

àmbits: legislatiu i jurídic, laboral, de la salut, educatiu, cultural, de la comunicació, del benestar i de la participació i la solidaritat.

Més endavant, el 26 de juny de 2007, es va aprovar la creació d'un Consell Nacional de Lesbianes, Gais, homes i dones Bisexuals i Transsexuals, un òrgan consultiu pioner a Europa que vetlla per la deliberació i l'afavoriment de polítiques més inclusives en aquest col·lectiu. Una de les seves primeres tasques va ser l'elaboració d'una llei contra l'homofòbia. La llei 10/2014, del 10 d'octubre, contempla que les administracions públiques de Catalunya garanteixin la formació i sensibilització adequada dels professionals que treballin amb membres d'aquest col·lectiu per saber identificar i prevenir la discriminació. L'article 12 fa referència explícita a l'educació i determina que la coeducació és l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. Aquesta coeducació s'ha d'implementar als plans d'acció tutorial i als reglaments de convivència dels centres escolars, i per tant, s'ha d'oferir mecanismes de prevenció i detecció de violència per raó d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere als centres. El respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere i als principis d'aquesta llei ha d'ésser efectiu en tot el sistema educatiu, en els centres i entitats de formació, en l'educació d'adults, en la formació de mares i pares, en les activitats esportives escolars i en les activitats de lleure infantil i juvenil. També contempla que els continguts dels materials escolars, educatius i formatius, en qualsevol format, i el llenguatge que s'hi emprin han de tenir en compte la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere i evitar qualsevol mena de discriminació per aquest motiu.

Recentment, setembre del 2019, el partit polític espanyol anomenat Vox ha introduït la pràctica del PIN Parental en la comunitat de Murcia. És una sol·licitud dirigida als directors i directores dels centres educatius en la qual es demana un avís previ, a partir d'una autorització expressa sobre qualsevol matèria, xerrada, taller o activitat que englobi qüestions morals socialment controvertides o entorn la sexualitat, de manera que les famílies siguin coneixedores i en funció de si estan a favor o en contra, puguin decidir si el seu fill i/o filla assisteixi a aquella formació.

L'educació sexual a Espanya és que es tracta d'un tema a evadir, doncs l'educació afectivo-sexual que s'imparteix és escassa, puntual, de caràcter preventiu, sense continuïtat i aliena al currículum. Davant d'aquesta realitat, la Generalitat de Catalunya proposa introduir-la de manera transversal seguint les pautes de l'UNESCO, en totes les etapes educatives i l'objectiu és dur l'educació afectivo-sexual a tots els centres finançats amb fons públics en tres anys.

En les orientacions tècniques internacionals sobre educació en sexualitat proposades per la UNESCO, es pot desglossar l'educació sexual en vuit conceptes claus a treballar. Per una part tindríem les relacions familiars, d'amistat i romàntiques, tractant la tolerància, el respecte i la inclusió. En el segon concepte clau es tracta els valors, els drets, la cultura i la sexualitat, on es relacionen els valors, els drets humans, la cultura i la societat amb la sexualitat. En el tercer, es parla de com entendre el gènere, tractant la construcció social, les normes, la igualtat, els prejudicis i els estereotips de gènere així com la violència. En el quart, es treballa la violència, el consentiment i la integritat física, així com un bon ús de les TIC. A continuació, el cinquè concepte clau va relacionat amb la influència que poden tenir les normes i els grups de pares en la conducta sexual, i vetlla perquè els adolescents siguin capaços de prendre decisions i desenvolupin les habilitats de comunicació necessàries per rebutjar pràctiques sexuals que no els agradin i a negociar alternatives. En el sisè concepte, es vol donar informació per poder entendre els canvis que succeeixen en el nostre cos a mesura que ens anem desenvolupant i com ens pot afectar la pubertat, buscant la comprensió i el benestar pel que respecta a la imatge corporal. Ja per acabar, en els dos últims conceptes claus s'aborden les relacions sexuals així com la sexualitat, i fa èmfasi en la salut sexual amb la finalitat de conscienciar i prevenir embarassos no desitjats així com el contagi de malalties de transmissió sexual.

Amb aquestes orientacions, més enllà de treballar continguts científics i puntuals, es vol fer un enfoc basat en els drets i valors com la tolerància, el respecte, l'empatia, la inclusió, ... I es poden tractar temes de caire social i necessaris com el gènere, la visibilitat de diferents identitats i orientacions sexuals. Es pot apreciar la finalitat de brindar als nens i joves amb coneixements, actituds i habilitats que els facilitin dur una vida saludable, amb qualitat de benestar i dignitat, tenint en compte el benestar dels altres que són afectats per les seves decisions. En l'estudi de Fine i McClelland (2006), en el qual s'estudiava la influència de l'educació sexual en el desenvolupament i la salut dels adolescents de Nova York, van descobrir que hi havia un sectors més vulnerables davant l'educació sexual, aquests eren les dones, els joves de diferents ètnies, els joves amb algun tipus de discapacitat, i la comunitat LGTB.

Darrichón (2009) exposa que es comença a donar coneixements entorn l'educació sexual massa tard, quan ja s'ha arribat a la pubertat i la sexualitat ha esdevingut un problema. Proposa treballar-ho amb naturalitat des de l'inici de l'escolarització amb la finalitat de prevenir la crisi que arriba a la pubertat. D'aquesta manera es formarien persones que s'iniciarien en la sexualitat quan realment volguessin, no per pressions externes, tindrien millors habilitats de comunicació i sabrien tenir millors pràctiques així com una bona salut sexual.

Pel que fa al perfil de l'educador, anomena entre d'altres qualitats que es tracti el tema amb claredat i senzillesa, evitant les ambigüitats i tenint una conversa natural. Destaca la importància que no es tracti el tema de manera puntual, doncs cal temps per entendre i assimilar el que s'ha d'aprendre.

En el moment de planificar el que es tractarà, cal fer un "diagnòstic" del grup, doncs les necessitats de cada persona són diferents i podem fer suposicions errònies del que saben o volen saber. És important que les sessions no siguin magistrals i es limitin a tractar dades biològiques, cal que els nens i nenes i joves tinguin l'espai per poder preguntar i aprofundir en el coneixement.

El model d'educació sexual de França i Estònia difereixen bastant del model actual a Espanya. A França es considera obligatori i a Estònia voluntari, s'inicia de manera primerenca (als 6-7 anys) i es tracta de manera transversal així com de caràcter íntegre. Els resultats pel que respecta als abusos a menors ha disminuït progressivament des de que es va tractar l'educació sexual als centres educatius.

En l'educació, García (2015) planteja diferents àrees d'intervenció. Per una banda, i centrant-se una mica amb el model actual, proposa tallers d'educació sexual, que són espais de caràcters puntuals on un expert en sexologia pugui intervenir amb el grup-classe mitjançant dinàmiques i responent als dubtes dels adolescents.

D'altra banda, realitza la proposta d'introduir l'educació sexual a les aules com una assignatura més, amb la consciència que contemplant la societat actual, no podria ser obligatòria. A més a més, també formula altres variants a destacar: La possibilitat de la consulta d'assessorament, que seria de caràcter individual i permetria que el jove fes les preguntes que necessités sense la pressió del grup. Un altre aspecte que no es tracta massa en els centres educatius en el qual, ja són joves com per tenir relacions romàntiques, és la consulta de parella.

De la mateixa manera que la consulta d'assessorament, oferir un espai perquè els joves puguin expressar les seves inquietuds sexuals com a parella, pot millorar el seu benestar i salut sexual, tanmateix com la comunicació dins la seva relació, adquirint uns valors necessaris per respectar-se mútuament.

Aquest any a Catalunya s'ha iniciat una prova pilot d'un projecte d'educació sexual anomenat Coeduca't a 300 escoles públiques, en funció de l'èxit i bona rebuda que tingui, s'ampliarà a la resta de centres educatius públics. Es vol implementar des de 3r de primària fins a 4t de l'ESO i constarà de tutories individuals i grupals. Mentre que els continguts no estan acabats de definir, desglossa l'educació sexual i limita l'enfocament afectivo-sexual mitjançant activitats extraescolars.

Un altre programa que té la finalitat d'implementar l'educació sexual a les escoles, és l'Skolae, que va sorgir el 2018 a la comunitat Foral de Navarra. Planteja treballar-la en totes les etapes educatives de forma transversal a través de totes les assignatures escolars.

Segons la UNESCO (2017), el jovent rep informació escassa, confusa i contradictòria entorn les relacions i la sexualitat en la mesura que fan la transició de la infantesa a l'etapa adulta. D'aquí neix una demanda d'oferir un model d'educació sexual íntegre, que permeti prendre decisions pel que respecta a tenir una vida sexual i afectiva sana, evitant la desigualtat i la violència basada en el gènere, els embarassos precoços i no desitjats, malalties de transmissió sexual, i diferents qüestions que a dia d'avui segueixen plantejant riscos per la salut. Si s'ofereix un model deficient o inclús inexistent, s'exposa a estar en una situació de vulnerabilitat davant les conductes sexuals negatives o fins i tot a l'explotació sexual. Henschel (2019), en un estudi entorn l'abús sexual dins de les escoles, mostra que l'edat mitjana de les víctimes en els 361 casos que van haver-hi en els Estats Units durant el 2014 era de 15 anys, i que rebent una educació sexual de qualitat, aquestes víctimes potser haurien pogut saber reaccionar davant d'una situació per la qual no estaven preparades.

A partir de diferents estudis, existeixen proves prou significatives de l'impacte que una bona educació sexual pot tenir entorn el comportament sexual i la salut. Alguns d'aquests són:

- L'educació en sexualitat té efectes positius, entre ells un augment del coneixement dels joves i una millora de la seva actitud pel que fa a la salut i els comportaments sexuals i reproductius.
- L'educació en sexualitat, tant a l'escola com fora d'ella, no augmenta l'activitat sexual, el comportament sexual de risc o els índexs d'ITS i VIH.
- S'ha demostrat que els programes que promouen únicament l'abstinència no tenen cap efecte en el retard de la iniciació sexual ni en la reducció de la freqüència de les relacions sexuals o el nombre de parelles sexuals, mentre que els programes que combinen el retard de l'activitat sexual amb l'ús de preservatius o altres mètodes anticonceptius resulten eficaços.
- Els programes "centrats en el gènere" tenen una eficàcia considerablement superior a la dels programes que no integren consideracions de gènere a l'hora d'aconseguir resultats en matèria de salut com la reducció dels índexs d'embaràs no desitjats o d'ITS.

- L'educació en sexualitat aconsegueix millors resultats quan els programes escolars es complementen amb la participació de pares i docents, dels instituts pedagògics i els serveis de salut pensats per als joves.

Objectius

Amb aquest estudi es vol avaluar l'educació sexual han rebut la generació d'adults amb les necessitats reals que van presentar en el seu moment i contrastar-les amb el model d'educació actual de diversos centres educatius de caire públic i/o concertat per poder plantejar un model d'educació sexual íntegre. Per fer-ho ens centrarem amb les orientacions que formula la UNESCO i es faran les adaptacions necessàries per adequar-ho a la realitat.

Així doncs, l'objectiu general d'aquest estudi és elaborar un model d'educació sexual per les diferents etapes de l'educació que inclogui la globalitat i diversitat vigent en la humanitat i que s'hauria de tractar aquest àmbit (gènere, consentiment, diversitat afectivo-sexual, l'ús de les TIC, ...) Per assolir-ho, caldria identificar quines necessitats hauria de cobrir l'educació sexual tenint en compte l'actualitat i la societat en què vivim, veure què es treballa actualment en les escoles que ofereixen aquest tipus d'educació i contrastar les dades obtingudes per poder oferir un model que doni resposta a les necessitats i normalitzi la diversitat.

Aquests objectius sorgeixen de la hipòtesi que no s'imparteix una educació sexual íntegra i que es limita només a aspectes que es podrien trobar en un llibre de text per donar-li seguretat als docents i evitar possibles conflictes amb les famílies. Aquesta inseguretat dels docents també pot esdevenir del fet que no hagin rebut nocions de com impartir aquesta educació i degut a la sensibilitat que s'ha de tenir en la manera en la qual s'aborda el tema, fent que s'opti per evitar el tema. En conseqüència, quan s'arribi a l'adolescència, la joventut no estigui preparada per tenir una sexualitat sana: model d'educació sexual après de fonts qüestionables, discriminació del que col·lectivament no està ben vist, incògnites a les quals no se'ls pot donar resposta per la desconeixença, la falta d'empatia en pràctiques sexuals, ...

Per donar resposta a aquests objectius, buscarem el testimoni de persones d'entre 24 i 30 anys que expliquin quin model d'educació sexual van rebre (si és que en van rebre), quines carències li troba a l'educació sexual que va rebre i que voldria que se li hagués explicat. Entre aquestes persones, hi constaran persones que formin part de la comunitat LGTB i també estudiants que vulguin dedicar-se a la docència (infantil, primària i secundària).

A més a més, buscarem l'opinió de dues persones professionals en l'àmbit de la sexologia que ens puguin donar unes directrius de com abordar el tema en les diferents etapes de l'educació i, ja per concloure, també preguntarem a 30 centres públics/concertats entorn l'objecte d'estudi.

Amb aquest estudi es pretén poder proposar un plantejament de model d'educació sexual adaptat i adequat a cada etapa de l'educació que permeti donar resposta a les carències del sistema actual.

Mètode

Aquest és un estudi de recerca descriptiu de caràcter transversal, que combina una metodologia tant quantitativa com qualitativa i s'emmarca en el paradigma interpretatiu.

Degut a les circumstàncies que han englobat aquest estudi (l'estat d'alerta que ha comportat el tancament de centres educatius i el confinament per aturar la propagació del COVID-19), la metodologia que es va emprar va patir modificacions per adequar-se a la situació donada.

Va constar de quatre parts:

- Elaboració dels instruments de recollida de dades (veure Annex 0, Annex 1 i Annex 2)
- Sol·licitació de col·laboració de persones joves d'entre 18 i 30 anys i de professionals en l'àmbit de la Sexologia
- Recollida de dades
- Anàlisi i interpretació de les dades obtingudes

Els instruments per obtenir les dades han estat dos qüestionaris, un pels joves, i un altre pels professionals relacionats en l'àmbit de la psicologia/sexologia on les preguntes d'aquests qüestionaris van ser majoritàriament tancades, exceptuant algunes que seran obertes. S'ha decidit optar per aquest instrument ja que donada la magnitud de la mostra, s'ha considerat adient i necessari.

Participants

En aquest estudi han participat:

1. 31 joves (d'entre 18 i 30 anys) per tal de poder observar diferents realitats pel que respecta a l'evolució de l'educació Sexual i poder determinar quines necessitats reals existeixen a dia d'avui a les quals s'hauria de donar resposta. Aquesta mostra hi ha:
  - 5 Homes
  - 26 Dones
  - 19 Heterosexuals
  - 12 persones LGTB+

Instruments

En aquest estudi s'han dissenyat dos qüestionaris diferents dirigits a joves d'entre 18 i 30 anys (veure Annex 1) i a professionals de la psicologia/sexologia (veure Annex 2).

Aquests qüestionaris van ser elaborats amb el programa gratuït Google Forms, l'enquesta destinada als joves constava de 33 preguntes dividides en diferents seccions en funció si feien referència a l'Educació Sexual rebuda durant les diferents etapes educatives, si feien referència a l'obtenció d'informació amb recursos aliens a l'educació, relacionades amb l'ús de les tecnologies, si feien referència a la identitat de la persona que estava responnent l'enquesta i ja per acabar, en funció de la seva vida sexual.

Amb aquestes dimensions d'estudi es pretenia aconseguir un perfil demogràfic de la persona enquestada en funció del sexe i orientació sexual, així com identificar quin va ser el model d'educació sexual que havia rebut i si va tenir alguna repercussió en la seva vida sexual i/o afectiva en el futur.

El format de les preguntes va variar en funció de la resposta desitjada, per aquelles preguntes que es podien respondre amb una xifra o amb un Sí / No i variants, es van plantejar amb un format de resposta tancada de múltiple opció. Pel que respecta a preguntes com Quins continguts t'hauria agradat que es treballés? es va plantejar un format de resposta oberta on l'enquestat es pogués esplaïar.

El qüestionari dirigit als professionals en l'àmbit de la psicologia/sexologia va constar d'11 preguntes en format de resposta oberta, per intentar simular el màxim possible els resultats que s'haurien obtingut de poder fer una entrevista.

Les dimensions d'estudi d'aquest qüestionari feien referència a l'experiència personal, per poder fer un contrast entre el model rebut i l'actual, i amb preguntes centrades en l'actualitat i la sexualitat i afectivitat de la joventut

Procediment

En el procediment trobem per una banda la recollida de les dades i per l'altre l'anàlisi d'aquestes.

a. Recol·lecció de dades

Primer, abans de començar amb la recollida de dades, és a dir, a passar els diferents qüestionaris, vaig fer una crida a les xarxes socials, exposant la finalitat d'aquest estudi i demanant la col·laboració de totes aquelles persones que entressin dins dels paràmetres desitjats.

En segon lloc, vaig enviar correus a quatre professionals en l'àmbit de la sexologia/psicologia demanant la seva participació realitzant una enquesta per poder posar en contrast les necessitats que es presenten en l'actualitat, els models d'educació sexual i cap a on s'hauria de dirigir. En aquest correu també es va posar de manifest que si no hi hagués les circumstàncies actuals, s'hauria preferit fer una entrevista. Malauradament i degut a les circumstàncies que engloben aquest estudi, no vaig obtenir cap resposta.

Seguidament, havent rebut el consentiment de participació previ, es van enviar els qüestionaris via correu electrònic durant el mes de febrer, març i abril. Una vegada respostos els diferents qüestionaris, finalment es va iniciar el procediment d'anàlisi de les respostes (veure Annex 1.1).

b. Anàlisi de dades

Per analitzar les dades, s'ha fet servir un full de càlculs mitjançant l'Excel i amb les respostes obtingudes, es va anar aplicant un filtratge dels resultats en funció del sexe de la persona, així com de la seva orientació sexual, comparant els resultats obtinguts entre els barems proposats i amb la mostra total per veure si l'educació sexual rebuda afavoria algun sector (homes, dones, heterosexuales, gais, lesbianes, ...) i/o en discriminava a algun altre, així com poder identificar les necessitats individuals i específiques de cada sector.

Per facilitar l'anàlisi, es va contemplar aquelles respostes que tenien dubtes com a LGTB+ La mostra va quedar distribuïda com es pot veure en la Taula 1.

Taula 1

Distribució de la mostra

	Heterosexual	LGTB+	Amb dubtes	No vull respondre	Total
Homes	2	2	1	0	5
Dones	16	6	2	1	26
Mostra total	18	12		1	31

Resultats

Per identificar quines necessitats presenten els joves actualment pel que respecta a l'àmbit de l'educació sexual, s'ha fet un filtratge dels resultats en funció del sexe dels enquestats, així com per l'orientació sexual. Si es volgués observar alguna de les graelles de percentatges que no sigui esmentada durant aquesta secció, feu una ullada a l'Annex 1.2

Després d'analitzar la utilitat i l'adequació del contingut i si els havien preparat per desenvolupar-se amb la seva sexualitat, tal i com es pot veure a la Figura 1, el 47.37% de la mostra enquestada heterosexual va afirmar haver rebut una educació sexual adequada, mentre que el 52.63% considerava que no ho era. No obstant això, només el 5.26% declarava haver estat preparat en el moment d'introduir-se en l'àmbit sexual. Pel que respecta a la mostra homosexual, el 41.67% manifestava que era una educació sexual adequada en contraposició al 58,33% que afirmava no ser-ho. Pel que fa a la preparació, el 33.33% considerava estar preparat en el moment d'iniciar-se. A l'analitzar-ho en funció del sexe, el 40% dels homes responia que no era l'adequada i la totalitat no haver estat preparat, en contrast amb les dones que el 53.85% afirmava que no era l'adequada i el 88.46% que no estava preparada.

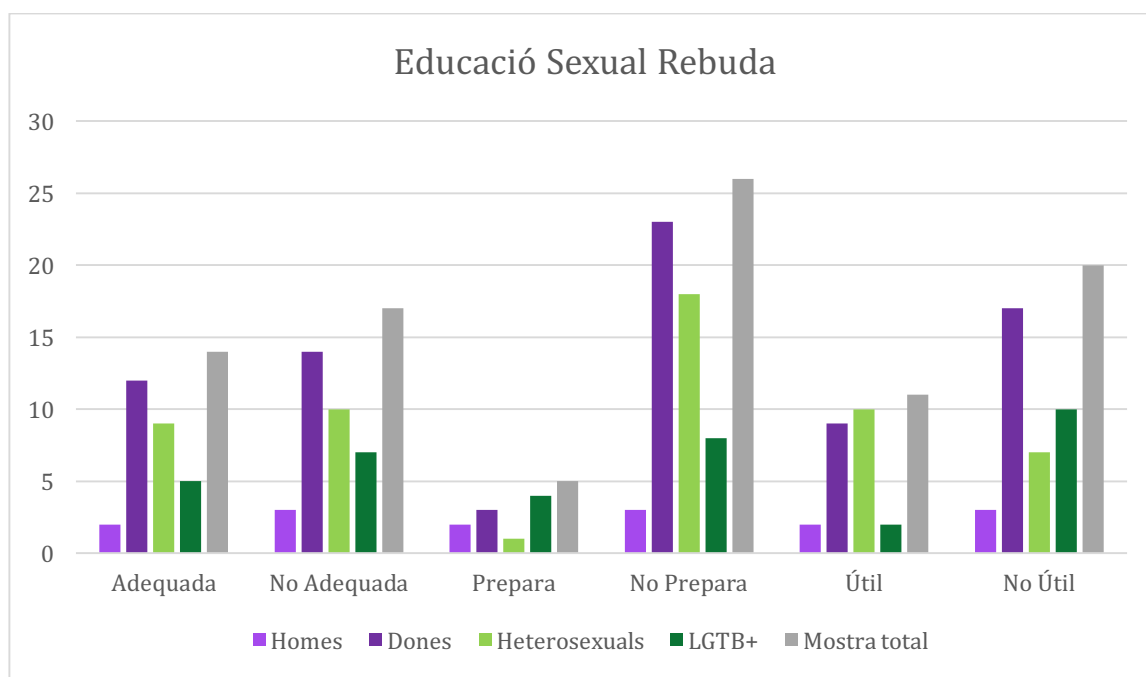

Figura 1. Valoració de l'educació sexual rebuda en les diferents etapes educatives

La totalitat de la mostra enquestada va afirmar usar algun tipus de xarxa social, si observem la Taula 2 podem veure especialment el sector LGTB+ presentava uns nivells més alts pel que respecta en quina magnitud els afectaven les xarxes socials i les aplicacions de cites en els diferents àmbits plantejats, duplicant l'impacte que tenia l'ús d'aquestes eines.

Taula 2

Percentatges de l'impacte de l'ús de les xarxes socials

	Identitat	Autoestima	Relacions Socials	Ansietat	Dependència
Homes	2 (40%)	2 (40%)	3 (60%)	1 (20%)	0 (0%)
Dones	8 (30.77%)	9 (34.61%)	7 (26.92%)	6 (23.08%)	8 (30.77%)
Heterossexuals	5 (26.32%)	5 (26.32%)	6 (31.58%)	3 (15.79%)	3 (15.79%)
LGTB+	5 (41.67%)	5 (41.67%)	4 (33.33%)	4 (33.33%)	5 (41.67%)
Mostra Total	10 (32.26%)	11 (35.48%)	10 (32.26%)	7 (22.58%)	8 (25.81%)

Pel que fa a l'educació sexual rebuda, se'ls va preguntar en quins moments de les diferents etapes educatives havien rebut coneixements relacionats amb l'educació sexual, la periodicitat d'aquesta així com quins continguts van treballar, quins els hauria agradat que es treballessin (primer que ells exposessin la seva opinió, i després triant del llistat de continguts que es plantegen en les orientacions internacionals per una educació sexual íntegra de la UNESCO (2018).

Un alarmant 12.90% no va rebre educació sexual en cap moment, un 19.36% va començar a educació primària i un 67.74% va començar a l'ESO. Només en dos casos (7.41%) va haver-hi una continuïtat, mentre que en el 92.59% restant, es va tractar d'una sessió puntual.

En relació amb els continguts treballats, els tres temes més destacats van ser l'ús de protecció (exclusivament el preservatiu masculí) (85.18%), les malalties de transmissió sexual (51.85%) i la menstruació (22.22%).

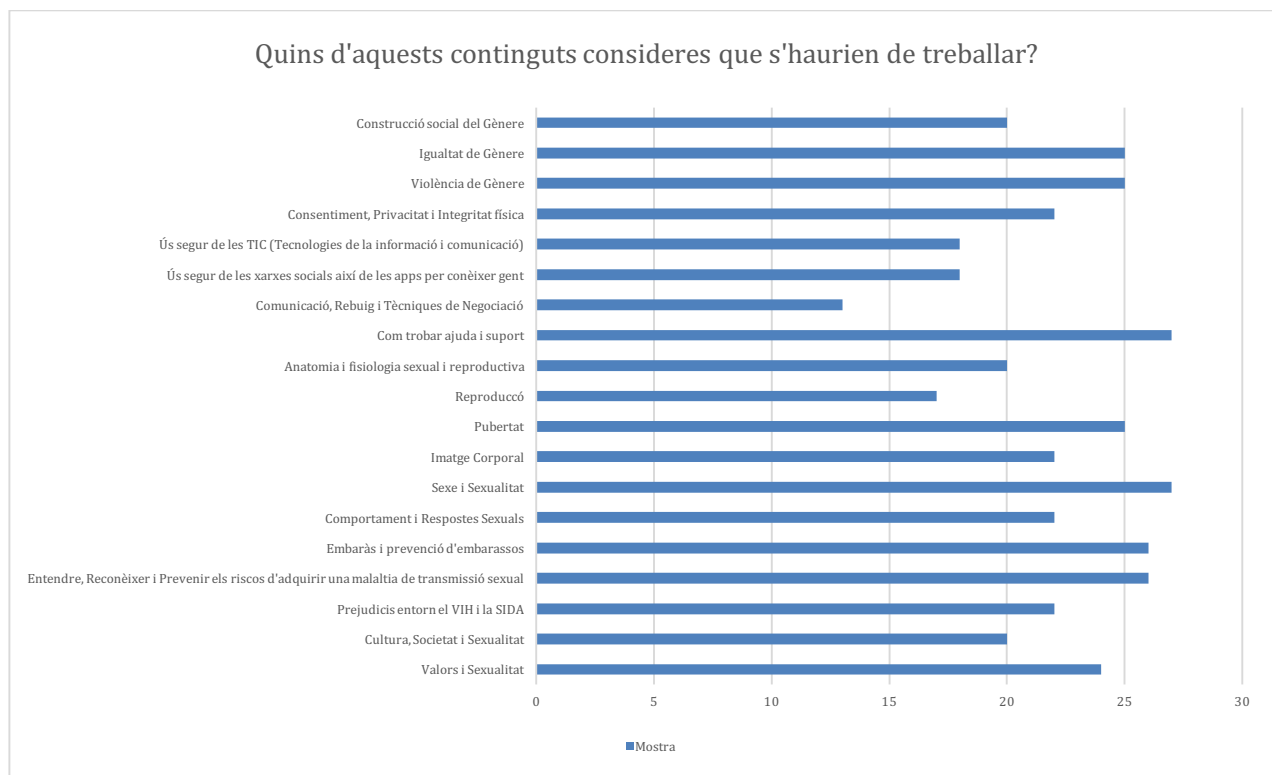

Figura 2. Quins continguts haurien volgut tractar a educació sexual

Com es pot observar a la Figura 2, els participants estan d'acord amb què les directrius plantejades per la UNESCO són adequades i necessàries d'implementar, les que més destaquen són la igualtat de gènere, la violència de gènere, la pubertat, com trobar ajuda i suport, sexe i sexualitat, embaràs i prevenció d'embarassos i entendre, reconèixer i prevenir els riscos d'adquirir una malaltia de transmissió sexual. Al demanar l'opinió personal, els quatre eixos centrals de demanda van ser treballar la diversitat de gènere i sexualitat (38.71%), trencar tabús i estereotips (29.03%), tractar el plaer (22.58%) i finalment, el consentiment (19.35%).

En relació amb l'aspecte més destacat que demanaven, la diversitat de gènere i sexualitat, se'ls va preguntar si s'havia tractat algun aspecte durant la/les sessions d'educació sexual que van rebre, en la Figura 3 podem veure com majoritàriament amb un 61.3%, no es va treballar aquest aspecte, mentre que en el 32.3% dels casos no rebien la informació necessària.

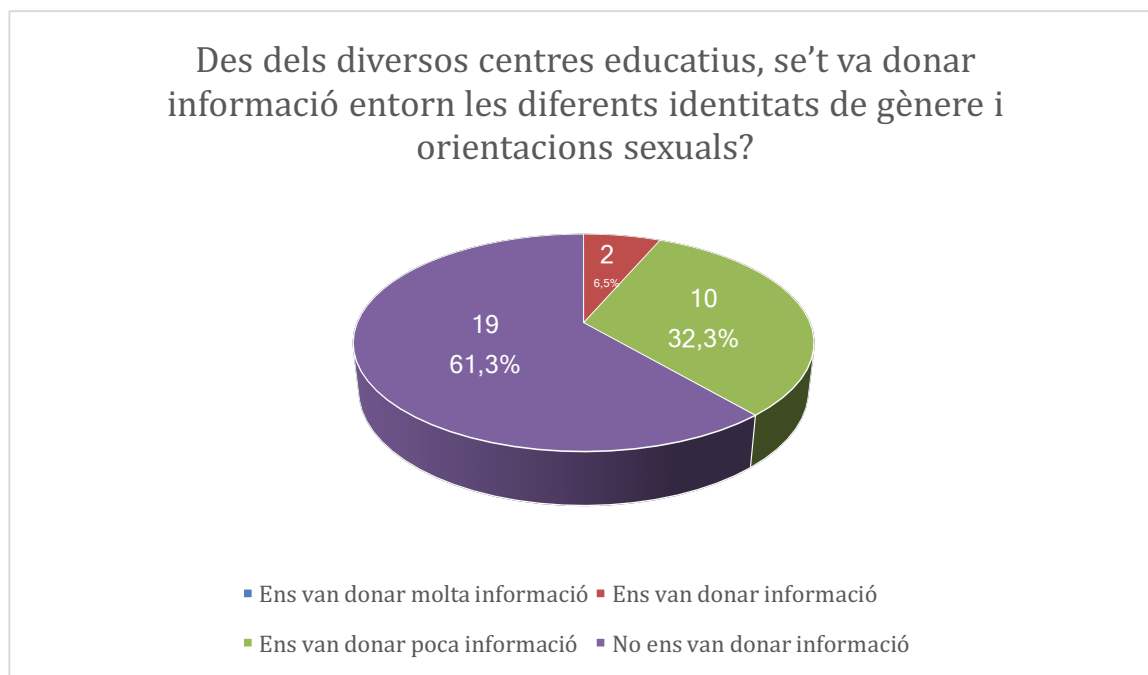

Figura 3. Tractament de la diversitat de gènere i sexualitat en els centres educatius

La totalitat de la mostra va considerar que els podria haver estat útil tractar aquest tema amb més profunditat, tant per ajudar-los a ells mateixos, com podria haver estat profitós pels altres.

Si bé, analitzant la Taula 3 podem veure que en la globalitat de la mostra, les primeres relacions sexuals han estat en un punt de la seva vida on ja gairebé la majoria són majors d'edat, el 27.59% s'han iniciat abans d'arribar als 16 anys i un 62.07% han estat exposats i exposades a contingut pornogràfic en un moment en el qual encara no havien rebut cap mena d'educació sexual (veure Annex 1)

Taula 3

Edat mitjana d'inici en relació amb les TIC i Sexualitat

	Homes	Dones	Heterosexuals	LGTB+	Mostra total
Exposició a contingut eròtic	11	16	13	12	13
Inici Xarxes Social	13	14	14	13	14
1a relació sexual	18	17	17	17	17
Inici ús de les apps de cites	20	22	21	20	21

També se'ls va preguntar si l'educació sexual rebuda fins al moment de tenir la primera relació sexual els va resultar útil i eficaç, i si bé és cert que la visió general va ser que un 40% dels enquestats afirmava que els havia resultat bastant/molt útil, un 25% ho considerava massa poc útil.

Si es filtrava en funció del sexe, la visió de la utilitat era més o menys similar, però es centrava la mirada en l'orientació sexual, un 33.33% de la mostra LGTB+ considerava poc útil l'educació sexual rebuda, en contraposició a un 18.75% de la mostra heterosexual, i només un 22.22% va trobar pràctica aquesta educació, en contrast amb un 50% dels enquestats que no eren LGTB+.

Taula 4

Utilitat de l'educació sexual rebuda davant l'inici de les pràctiques sexuals

	Molt poc	Poc	Normal	Bastant	Molt
Homes	1 (20%)	0 (0%)	2 (40%)	1 (20%)	1 (20%)
Dones	1 (5%)	4 (20%)	7 (35%)	6 (30%)	2 (10%)
Heterosexuals	1 (6.25%)	2 (12.5%)	5 (31.25%)	6 (37.5%)	2 (12.5%)
LGTB+	1 (11.11%)	2 (22.22%)	4 (44.44%)	1 (11.11%)	1 (11.11%)
Mostra Total	2 (8%)	4 (16%)	9 (36%)	7 (28%)	3 (12%)

Anant més enllà, com podem veure en la Taula 5, al preguntar per la vida sexual i la qualitat d'aquesta, un 60% de la totalitat de la mostra afirmava haver tingut com a mínim una incidència al llarg del seu transcurs. En aquesta ocasió, si bé la diferència entre les respostes donades per part dels heterosexuals i les persones LGTB+ no era tan gran, segueixen sent uns nombres alarmants: Un 52.63% dels heterosexuals posava de manifest no haver tingut una vida sexual sana, i només un 27.27% de les persones LGTB+ afirmava haver experimentat una vida sexual sana i sense incidències. Un de cada dos alumnes heterosexuals i tres de cada quatre alumnes LGTB+ ha tingut incidències al llarg del transcurs de la seva vida sexual.

Taula 5

Percentatges relacionats entorn haver tingut una vida sexual sana i sense incidències

	Has tingut una vida sexual sana i sense incidències?	
	Sí	No
Homes	2 (40%)	3 (60%)
Dones	10 (40%)	15 (60%)
Heterosexuals	9 (47.37%)	10 (52.63%)
LGTB+	3 (27.27%)	8 (72.73%)
Mostra Total	12 (40%)	18 (60%)

Una vegada havent observat quines incidències havien viscut en el curs de la seva vida sexual, com podem apreciar a la Figura 4, la principal era la vivència d'unes relacions sexuals insatisfactòries. La visió global oscil·lava entre els 36.84% dels heterosexuals fins a un 50% en el cas de les persones LGTB+. Pel que feia a les dificultats durant les relacions sexuals, un 26.67% de la mostra total va afirmar haver-ne experimentat, aquest resultat era homogeni en els diferents variables d'estudi.

En relació amb les pràctiques de risc, el sector més vulnerable sembla ser el LGTB+, amb un 25% de la mostra posant en rellevància haver tingut pràctiques de risc, davant el 20% de la mostra total o el 15.79% dels heterosexuals. En el cas de les malalties de transmissió sexual també són el sector més vulnerable, amb un 16.67% havent tingut una MTS en contraposició al 10% de la mostra total i el 5.26% de la mostra heterosexual.

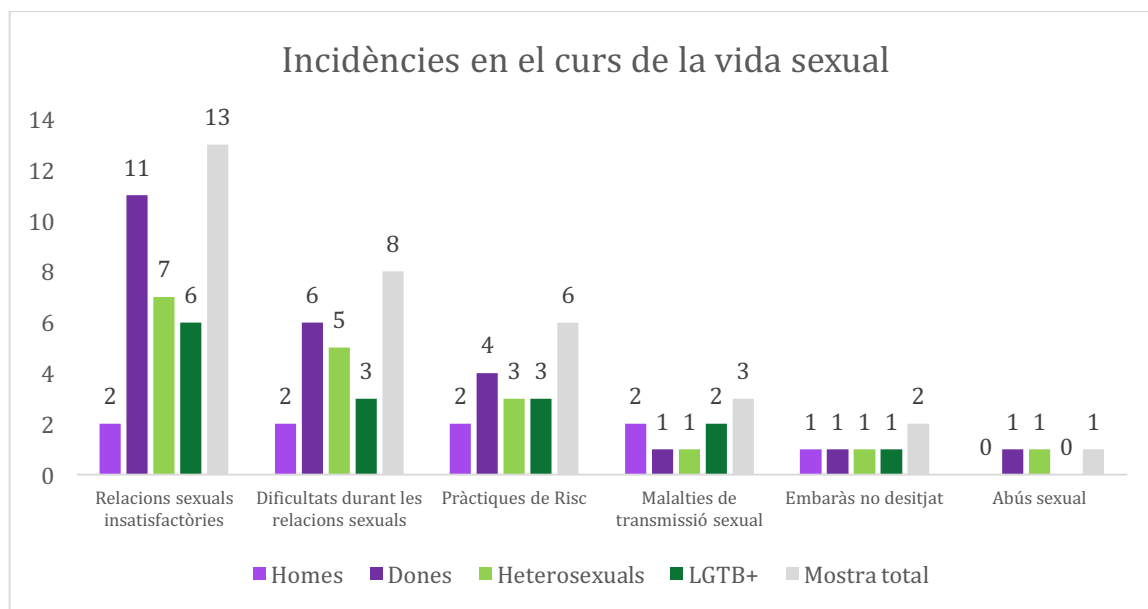

Figura 4. Incidències en el curs de la vida sexual

Com es va observar amb els resultats obtinguts, es pot donar peu a iniciar un debat en el qual l'educació sexual de l'anterior generació a l'actual no va donar ni els recursos ni les estratègies suficients com perquè es poguessin desenvolupar plenament i de manera satisfactòria en l'àmbit

sexual i afectiu. Així doncs, cal fer un replantejament del model que es treballa en les escoles perquè la joventut pugui gaudir d'aquesta dimensió de vida i estar-ne preparat de manera íntegra.

Discussió i conclusions

Aquest estudi té la finalitat d'observar les necessitats educatives en l'àmbit de la sexualitat i afectivitat en els joves i contrastar-ho amb els models d'educació sexuals recents per tal de poder plantejar un model que doni resposta a les necessitats i sigui íntegre. La hipòtesi inicial exposa que l'educació sexual que han rebut no els prepararà per poder-se desenvolupar de manera satisfactòria en la seva sexualitat.

A partir del marc teòric esmentat, així com dels resultats obtinguts a partir de les enquestes als joves d'entre 18 i 30 anys, s'ha pogut observar que:

Responent a la hipòtesi inicial, la visió general de la mostra total observada (83.87%) afirmava que no va ser ben preparat, i específicament les dones amb un 88.46%; pel que fa a si va resultar útil la informació que es va facilitar durant les sessions d'educació sexual, el sector més vulnerable va ser el LGTB+, amb un 33.33% considerant que va resultar poc útil envers el 24% de la mostra total.

En contrast a l'estudi que va realitzar el SEC l'any anterior (2019), on el percentatge que considerava que no havia rebut una bona educació sexual era del 68.5%, podem apreciar que el model actual dista molt de ser el model adequat que la joventut necessita.

Aquestes xifres poden ser degudes a que, normalment, la visió que es fa de la sexualitat en les sessions d'educació sexual té un caire heteronormatiu, com es pot veure en els resultats, només en un 6.4% dels casos van rebre una informació de qualitat pel que fa a la diversitat de gènere i de models afectius.

Les principals incidències en la vida sexual van ser dificultats a l'hora de mantenir relacions sexuals, i el grau de satisfacció obtingut durant la pràctica sexual. Pel que fa a les dificultats, analitzant quins continguts s'han treballat en les sessions d'educació sexual de la mostra total, només en tres casos (9.68%) s'ha tractat la penetració, el coit, el sexe oral i les relacions sexuals. Aquesta absència pel que fa a parlar de la sexualitat com a font de plaer amb naturalitat i la visió negativista predominant (centrar-se exclusivament en malalties de transmissió sexual, prevenció d'embarassos, protecció i les conseqüències d'aquestes) pot comportar una manca d'informació d'una part essencial de la sexualitat, que, treballant la comunicació assertiva dins del context de sexualitat, podria rebaixar els percentatges tan elevats d'insatisfacció i dificultats (43.3% i 26.67% respectivament). Cal recordar la visió d'Espada (2019), entenent que l'educació sexual implica diverses àrees que aborden de forma íntegra el desenvolupament afectivo-sexual.

Una altra pregunta formulada va ser que, tenint en compte que les generacions més recents ja han viscut una adolescència tecnològica, amb xarxes socials com Instagram i Facebook, quin impacte podria tenir l'ús d'aquestes xarxes així com de quina manera afectaria la manera de relacionar-se. Les xifres ens indiquen novament que tant dones com persones LGTB+ són més vulnerables a patir ansietat i dependència degut a l'ús d'aquest tipus d'aplicacions. Un 32.26% de la mostra total va afirmar que les xarxes socials havien influenciat en la manera en com es relacionaven socialment i un 35.48% que havia repercutit en la seva autoestima. Aquestes xifres ens demostren que davant d'una societat digitalitzada, a més a més de treballar les habilitats socials a l'aula, cal fer una educació per tenir competències socials dins les TIC, doncs l'edat mitjana d'inici d'ús d'aquestes xarxes en els joves enquestats va ser als 14 anys (cal tenir present que la mostra observada és una generació anterior a l'actual, i que aquesta ha tingut accés a les xarxes socials de manera molt més primerenca).

Si bé és cert que davant d'aquesta situació s'estan impulsant projectes per treballar l'educació sexual en els centres educatius, com la prova pilot del projecte Coeduca't a 300 escoles públiques de Catalunya, desglossant l'educació sexual i limitant l'enfocament afectivo-sexual exclusivament a aquelles persones que optin per realitzar l'extraescolar, resultarà exclouent per aquelles persones que no hi formin part, negant-los el dret a rebre una educació sexual íntegra i de qualitat. Es tracta d'un procés que es basa en un currículum per a ensenyar i aprendre entorn els aspectes cognitius, emocionals, físics i socials de la sexualitat i l'objectiu del qual, és dotar als nens, nenes i joves de coneixements, habilitats, actituds i valors que promoguin la seva salut, benestar i dignitat, així com desenvolupar relacions socials i sexuals respectuoses. Aquest enfocament dins del projecte pot ser degut a reduir el descontent i rebuig d'algunes famílies a la introducció de l'educació sexual als centres educatius d'educació primària, però convindria plantejar-se l'objectiu que es vol aconseguir i si més que cedir, caldria fer un treball amb les famílies per normalitzar educar en la sexualitat en una societat hipersexualitzada..

Davant les necessitats posades de manifest, es podria desglossar l'educació afectivo-sexual en tres dimensions primàries que s'interrelacionen: la Social (Jo i com interactuo amb els altres), la sexualitat i la tecnologia. Cada una d'aquestes dimensions podríem afegir els continguts proposats per la UNESCO en el seu manuals d'orientacions internacionals per a una educació sexual íntegra.

Social: En aquest àmbit seria importar treballar els aspectes relacionats amb el gènere, amb els canvis del cos deguts a la pubertat, així com la imatge corporal, estereotips i prejudicis per l'ètnia.

Sexualitat: Seria important tractar els aspectes biològics com la reproducció, l'anatomia i fisiologia sexual i reproductiva, així com les diferents vessants afectives

Tecnologia: Caldria conscienciar sobre de quina manera utilitzar les TIC, així com un ús responsable de les xarxes socials i, si es treballés a Batxillerat, l'ús de les aplicacions de cites

Relacions sexuals (Social + Sexualitat): En aquest àmbit convindria tractar aspectes com el consentiment, la privacitat i la integritat física. També seria rellevant tractar el comportament i les respostes sexuals amb un enfocament més positiu, però sense obviar la part preventiva de les mesures de seguretat per tal de prevenir embarassos no desitjats, així com malalties de transmissió sexual. Resulta necessari que entenguin i reconeixin quines situacions són de risc i quines no, d'aquesta manera també es podrien trencar molts prejudicis entorn el VIH i la SIDA, i podrien tenir seguretat en el moment de tenir pràctiques sexuals del que fan no presenta cap risc.

Xarxes socials (Social +Tecnologia): Convé educar com fer-ne un bon ús, la privacitat i intimitat, ...

Pornografia (Sexualitat + Tecnologia): Resulta necessari trencar els mites de la pornografia i educar en una sexualitat real, entendre la pornografia com un producte que es consumeix per satisfer una necessitat, però que el que es presenta en ella no és un reflex fidedigne de la realitat.

Apps de cites (Social + Tecnologia + Sexualitat): Potser la més complexa degut que l'experiència de cada persona amb aquest tipus d'aplicacions varia. Caldria remarcar quin objectiu majoritari té la gent que les fa servir (per evitar confusions) i oferir alternatives per conèixer gent. També potser resultaria convenient un debat de quines conductes són acceptables i quines no, i saber identificar diferent tipus de perfils per evitar persones tòxiques i, d'aquesta manera, poder gaudir de l'experiència. No podem obviar que existeix la possibilitat (si no ha passat ja) que un membre de l'alumnat o més ja hagin tingut una experiència traumàtica de qualsevol tipus en l'àmbit de la sexualitat-afectivitat, és la nostra responsabilitat donar eines i recursos per trobar ajuda i suport en aquestes situacions.

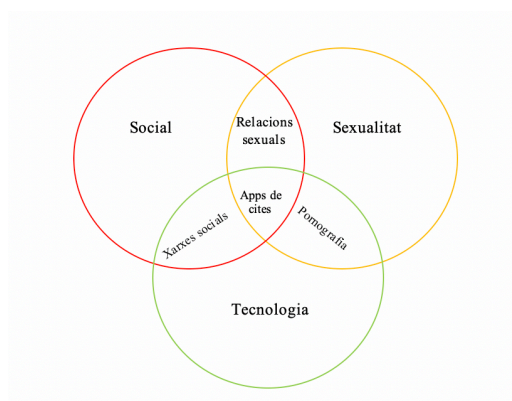

Figura 5. Proposta de dimensions socials en l'educació sexual

Amb aquesta proposta, per una banda s'atendria a les necessitats que s'han plantejat en les respostes de l'estudi, i per un altre, podria actuar com a prevenció de la influència de les xarxes socials i aplicacions de cites, oferint unes millors pràctiques sexuals en les que no hi hagi tantes dificultats ni resultin insatisfactòries. No podem negar la realitat que hi ha sectors dins de la població que viuen una situació de més vulnerabilitat, en aquest estudi han resultat ser les dones i les

persones LGTB+. Davant d'això, cal reformular l'educació sexual per fer-la de manera més inclusiva, sortint de l'heteronormativitat i normalitzant la diversitat afectiva. Per tant, es considera important treballar aspectes d'autoconeixement que estan lligats a la dimensió social des de la primera infància amb una metodologia adequada a l'edat (a partir d'històries, de joc simbòlic, etc.)

El paper que un psicopedagog hauria de desenvolupar en relació a l'educació s'hauria de concretar en funció de la tipologia del centre (públic, privat/concertat, situació demogràfica, etc.), però es pot estipular dues vessants: Assessorador del claustre o bé, ser la figura responsable de treballar l'educació sexual a les aules, ja que al no ser un tutor, podria generar un espai més íntim per l'alumnat.

Al llarg d'aquest estudi s'han trobat diverses limitacions, la principal i que ha afectat als resultats obtinguts, és la gran diferència entre dones i homes, fent que els percentatges dels homes, al només tenir-ne cinc, no fossin significatius i/o orientatius. D'altra banda i en conseqüència del moment en el qual es va fer l'estudi, no hi ha pogut haver-hi la visió de professionals en l'àmbit de la sexologia que poguessin donar consistència a l'anàlisi dels resultats i avalar els punts esposats en aquesta secció de l'estudi. Ja per concloure aquests factors limitadors, comentar que per la naturalesa d'aquest estudi, s'observa la realitat de fa uns anys, i una possible directriu d'anàlisi en la continuïtat d'aquest estudi seria analitzar quins són els continguts que es treballen actualment als centres educatius, a partir de quina edat i de quina manera es du a terme.

No obstant això, l'estudi d'aquesta realitat educativa és molt important i han quedat diverses qüestions obertes i que en un futur s'haurien de desenvolupar: per un costat si hi ha una discriminació per motiu d'ètnia en la sexualitat, (contemplar ètnia com una possible variable de filtració de dades). Per una altra, veure si des de les facultats que ofereixen estudis relacionats amb l'educació contemplen dins del seu pla d'estudis donar nocions d'educació sexual i quin és el grau d'informació dels futurs docents. En aquest estudi s'ha parlat de persones LGTB, però malauradament no s'ha aconseguit cap dada pel que fa a les persones transgènere, convindria obtenir informació d'aquest sector de la població per poder oferir un model d'educació sexual de qualitat completament inclusiu. Ja per concloure les perspectives de futur, si es realitzés un gran estudi on s'obtinguessin dades dels centres educatius, complimentats amb resultats d'una mostra més àmplia i més equitativa, poder oferir un model d'educació sexual amb directrius de què treballar, com fer-ho i quan.

Per concloure aquest estudi, comentar que s'hauria de fer un seguiment més regular de la qualitat de l'educació sexual que donem als infants i joves per tal de garantir que sigui íntegra i beneficiosa, reduint les necessitats i dificultats que en un futur poden vivenciar.

Referències bibliogràfiques

- Acords del govern. Catalunya. *El Govern aprova la creació del Consell Nacional de Lesbianes, Gais, homes i dones Bisexuals i Transsexuals*, 26 de juny del 2007, pp. 15-16. Recuperat de http://www.gencat.cat/acordsdegovern/20070626/20070626_AG.pdf
- Bodnar, J. & Tornello, S. (2018). Does Sex Education Help Everyone?: Sex Education Exposure and Timing as Predictors of Sexual Health Among Lesbian, Bisexual, and Heterosexual Young Women. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 29 (1).
Recuperat a <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10474412.2018.1482219>
- De Diego, M. (12 de juny de 2017). *Aumentan las infecciones de transmisión sexual, sobre todo entre los jóvenes*. 20 minutos. Recuperat a <https://www.20minutos.es/noticia/3053864/0/aumentan-infecciones-tranmision-sexual-jovenes-its-preservativo/>
- Dossier de premsa. Catalunya. *Pla Interdepartamental per a la no discriminació de les persones homosexuals i transsexuals*. 9 d'octubre del 2006. Recuperat de https://www.terrassa.cat/documents/12006/23248874/pla_interdepartamental_2014_GENE.pdf/187307e6-05fa-4f85-a7fc-3cd088786d1b
- Duberstein, L. (2016). Changes in Adolescents' Receipt of Sex Education, 2006-2013. *Journal of Adolescent Health*, 58 (6). Recuperat a <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1054139X16000513>
- Educar para el placer. (2009). *Cuando se debe comenzar la Educación Sexual*. Recuperat a <https://www.educarparaelplacer.com/textocomp.asp?id=81>
- Espada, J., Morales, A., Orgilés, M., & Méndez, F.(2019). *Competencias para adolescentes con una sexualidad saludable*. Madrid: Pirámide
- Europapress. (27 de setembre de 2016). *Un estudio pide que la educación sexual sea una asignatura obligatoria*. Europapress. Recuperat a <https://www.europapress.es/catalunya/noticia-estudio-pide-educacion-sexual-sea-asignatura-obligatoria-20160927190109.html>
- Fine, M & McClelland, S. (2006) Sexuality Education and Desire: Still Missing after All These Years. *Harvard Educational Review*, 76 (3).
Recuperat a <https://www.hepgjournals.org/doi/abs/10.17763/haer.76.3.w5042g23122n6703>
- García, A. (2015). *Cómo Trabajar en Sexología con jóvenes y adolescentes*. Madrid: Síntesis
- González-Jiménez, A.J. (2013) Aprendizaje-Servicio. Educar en las competencias emocionales mediante el Mobile Learning. En Soriano-Ayala, E. (Ed.) *Interculturalidad y Neocomunicación* (161- 181). Madrid: La Muralla.
- Henschel, M. & Grant, B. (2019). Exposing School Employee Sexual Abuse and Misconduct: Shedding Light on a Sensitive Issue. *Journal of Child Sexual Abuse*, 28 (1).
Recuperat a <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10538712.2018.1483459>
- Martín, P. (9 d'octubre de 2019). *Catalunya sigue la estela de Europa en educación sexual*. *El Periódico*. Recuperat a elperiodico.com/es/sociedad/20191009/cataluna-educacion-sexual-europa-espana-7673777
- Observatorio Juventud en España. (2012). *Cifras jóvenes. Resultados. Tablas por Sexo y Grupos de edades*. Recuperat a <http://www.injuve.es/sites/default/files/EJ155%20-%20Tablas%20SexoyEdades3.pdf>

- Pérez. B. (10 d'octubre de 2019). *Una buena educación afectivo-sexual sirve de "contrapeso" al porno*. *El Periódico*. Recuperat a <https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20191009/una-buena-educacion-afectivo-sexual-puede-ser-un-contrapeso-del-porno-7674052>
- Pérez-Jorge, D., Alegre, O., Rodríguez-Jiménez, M., MárquezDomínguez, Y., & De la Rosa-Hormiga, M. (2016). La identificación del conocimiento y actitudes del profesorado hacia inclusión de los alumnos con necesidades educativas especiales. *European Scientific Journal*, 12 (7), 64-81.
- Pérez, G. (2010). Cibersocialización y adolescencia: un nuevo binomio para la reflexión en educación social. *Revista de Educación Social*.
Recuperat el 7 de septiembre de 2017 de: <http://www.eduso.net/res/?b=14&c=129&n=367>
- Semana. (29 de diciembre de 2016). *¿Cómo se enseña sexualidad en otros países? Semana*.
Recuperat a <https://www.semana.com/educacion/articulo/modelos-de-educacion-sexual-en-el-mundo/494703>
- Tejedor, S & Pulido, C (2012). Retos y riesgos del uso de internet por parte de los menores ¿Cómo empoderarlos? *Comunicar*, 20 (39), 65-72.
- UNESCO. (2018). *Por qué es importante la educación integral en sexualidad*. Recuperat a <https://es.unesco.org/news/que-es-importante-educacion-integral-sexualidad>
- UNESCO et al.(2018) *International technical guidance on sexuality education: An evidence-informed approach* . (2a edició) París: Educació 2030
- Vox España. (2018). *Pin parental y libertad de educación*. Recuperat a <https://www.voxespana.es/noticias/pin-parental-y-libertad-de-educacion-20180904>

Annexos

Índex

Annex 0 – Quadre de Comandament.....	25
Annex 1 – Qüestionari destinat a joves d’entre 18 i 30 anys.....	27
Annex 1.1 – Resultats qüestionari destinat a joves d’entre 18 i 30 anys	34
Annex 1.2 – Taules de percentatges	46
Annex 2 – Qüestionari destinat a professionals en l’àmbit de la sexologia.....	47

Annex 0 – Quadre de Comandament

Objectiu	Mostra	Instrument	Dimensió	Categoria	Subcategoria	Ítem
<i>Identificar quines necessitats ha de cobrir l'educació sexual</i>	Persones d'entre 24 i 30 anys	Qüestionari amb preguntes obertes i tancades	Escola	Educació	Educació Sexual	<p>Durant els diferents períodes educatius, has rebut algun tipus d'educació Sexual? Si és així, concreta en quina etapa i quins continguts.</p> <p>Consideres que et va resultar útil/et va preparar?</p> <p>Què t'hauria agradat que es treballés?</p> <p>Quins d'aquests continguts consideres que s'haurien de treballar?</p>
			Educació	Aprentatge	Educació Sexual	<p>D'on vas obtenir informació pel que fa a la sexualitat?</p> <p>Creus que la informació obtinguda va ser la correcta i que estaves ben preparat?</p> <p>Consideres que en les escoles s'hauria de treballar més?</p> <p>A partir de quina edat consideres oportú parlar d'educació sexual?</p>
	Social		Personal	TIC	<p>Fas ús de les xarxes socials? A partir de quina edat vas començar?</p> <p>Consideres que les xarxes socials han tingut un impacte en la teva identitat? I en la teva autoestima?</p> <p>Has fet servir alguna aplicació de cites? (Tinder, Grindr, Badoo, Meetic, ...)</p> <p>Han tingut algun impacte en la teva autoestima?</p> <p>Consideres que si des del centre educatiu es fes un treball en relació a les xarxes socials es podria minimitzar l'impacte que genera l'ús d'aquestes apps?</p>	
	Persones d'entre 24 i 30 anys / que formen part de la comunitat LGTB	Qüestionari amb preguntes obertes i tancades	Afectiva	Personal	Identitat	<p>Amb quina identitat de gènere t'identifiques?</p> <p>Amb quina orientació sexual t'identifiques? (no seran obligatòries)</p>
				Educació	Educació Sexual	<p>Des dels diversos centres educatius, se't va donar informació entorn les diferents identitats de gènere i orientacions sexuals?</p> <p>Creus que t'hauria ajudat en algun aspecte que s'hagués tractat?</p> <p>Encara que en el teu cas no t'hagués ajudat, consideres que podria ajudar i que s'hauria de treballar?</p>
			Sexual	Personal	Sexualitat	<p>A partir de quina edat vas tenir contacte (de forma voluntària o involuntària) amb material sexual? Ja havies rebut alguna noció d'educació sexual?</p> <p>A partir de quina edat vas tenir la primera relació sexual? Ja havies rebut alguna noció d'educació sexual? En cas que sí, et va resultar útil?</p> <p>Has tingut una vida sexual sana i sense incidències? Creus que amb que s'incorporés una educació sexual íntegra als centres educatius, la gent estaria més preparada? (no seran obligatòries)</p>
	Persones d'entre 24 i 30 anys que es vulguin dedicar a la docència	Qüestionari amb preguntes obertes i tancades	Formació	Educació	Educació Sexual	<p>Quins estudis estàs cursant?</p> <p>Has rebut alguna noció pel que respecta a l'educació Sexual?</p> <p>Consideres que s'hauria d'haver tractat?</p>
			Rol professional	Personal	Educació Sexual	<p>Amb els coneixements que tens entorn l'educació Sexual, series capaç de treballar-ho a l'aula?</p> <p>Com et sentiries?</p> <p>Creus que pot comportar complicacions amb les famílies?</p>

Objectiu	Mostra	Instrument	Dimensió	Categoria	Subcategoria	Ítem
<i>Identificar què es treballa actualment en l'educació sexual</i>	Centres Educatius	Qüestionari amb preguntes obertes i tancades	Escola	Formació	Educació Sexual	Durant la teva formació acadèmica, has rebut nocions de com treballar l'Educació Sexual? Quins aspectes creus que s'haurien de treballar en la formació acadèmica? Consideres estar ben format com per treballar-ho a l'aula?
				Centre Educatiu	Educació Sexual	En el vostre centre es treballa l'educació Sexual? A partir de quina edat? Com es treballa? Quins continguts es treballen?
					Recursos	D'on ~~obteniu~~ obteniu els recursos? Teniu contacte amb algun d'aquests serveis?
					Opinió	Com consideres el model educatiu d'ed. Sexual del vostre centre pel que fa a: - Metodologia - Continguts Quins canvis faries pel que respecta a metodologia? Quins continguts creus que s'hauria de treballar?
				Personal	Opinió	A partir de quina edat consideres oportú introduir l'educació Sexual? Estàs a favor de la nova mesura proposada del PIN Parental? Quin impacte creus que pot tenir? Com et sents/sentries portant una sessió d'ed. sexual? Creus que pot comportar complicacions amb les famílies? Qui consideres que s'hauria de responsabilitzar de donar l'educació sexual?

Annex 1 – Qüestionari destinat a joves d'entre 18 i 30 anys

Durant els diferents períodes educatius, has rebut algun tipus d'educació Sexual? *

- Sí
- No
- NS/NC

En cas que la resposta anterior sigui afirmativa, indica en quina etapa/s

- Educació Infantil (3-6 anys)
- Cicle Inicial (7-8 anys)
- Cicle Mitjà (9-10 anys)
- Cicle Superior (11-12 anys)
- 1r ESO
- 2n ESO
- 3r ESO
- 4t ESO
- Batxillerat
- Altres...

Quina freqüència va tenir?

- Va ser un cas puntual (una sessió)
- Va venir uns professionals a fer una xerrada
- Va haver-hi periodicitat

Quins continguts es van treballar?

En aquesta pregunta, hauràs d'explicar allò que recordis que es va treballar en les sessions d'educació sexual. Exemples en serien: Com utilitzar un preservatiu, diferents mètodes anticonceptius, malalties de transmissió, embarassos, ...

Text d'una resposta llarga

Del 1 al 10, et va resultar útil l'educació sexual rebuda?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Molt poc	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

Què t'hauria agradat que es treballés? *

Text d'una resposta llarga

Quins d'aquests continguts consideres que s'haurien de treballar? *

- Construcció social del Gènere
- Igualtat de Gènere
- Violència de Gènere
- Consentiment, Privacitat i integritat Física
- Ús segur de les TIC (Tecnologies de la informació i Comunicació)
- Ús segur de les xarxes social així com de les apps per conèixer gent
- Comunicació, Rebuig i Tècniques de Negociació
- Com trobar ajuda i suport
- Anatomia i fisiologia sexual i reproductiva
- Reproducció
- Pubertat
- Imatge Corporal
- Sexe i Sexualitat
- Comportament i Respostes Sexuals
- Embaràs i prevenció d'embarassos
- Entendre, Reconèixer i Prevenir els riscos d'adquirir una malaltia de transmissió sexual
- Prejudicis entorn el VIH i la SIDA
- Cultura, Societat i Sexualitat
- Valors i Sexualitat

D'on vas obtenir informació pel que fa a la sexualitat? *

- Internet
- Amics i amigues
- Família
- Escola
- Altres...

Creus que la informació obtinguda va ser la correcte i que estaves ben preparat? *

- No va ser la més adequada, però estava preparat
- Va ser l'adequada, però em calia més informació
- No va ser adequada i no estava preparat
- Va ser adequada i em va preparar

Consideres que en les escoles s'hauria de treballar més? *

- 1   2   3   4   5   6   7   8   9   10
- No   Molt

A partir de quina edat consideres oportú parlar d'educació Sexual? *

- Educació Infantil
- Cicle Inicial
- Cicle Mitjà
- Cicle Superior
- ESO
- Batxillerat
- Altres...

Utilitzes alguna xarxa social? *

Sí

No

Amb quina freqüència les utilitzes? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

A partir de quina edat vas començar a utilitzar-les? *

Quant consideres que han influenciat les xarxes socials en els següents aspectes? *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Identit...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Autoe...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Relaci...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ansiet...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Depen...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Has fet servir alguna aplicació de cites? *

Algunes d'aquestes aplicacions serien Tinder, Badoo, Meetic, Grindr, ...

Sí

No

Preferixo no respondre

A partir de quina edat vas començar a utilitzar-les?

Quant consideres que han influenciat les aplicacions de cites en els següents aspectes?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Identit...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Autoe...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Relaci...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ansiet...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Depen...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Consideres que si des del centre educatiu es fes un treball en relació a les xarxes socials es podria minimitzar l'impacte que genera l'ús d'aquestes apps? *

- Sí, però l'escola no és el lloc per parlar d'aquest tema
- Sí, l'escola hauria de parlar-hi
- No

Edat *

Sóc... *

- Home
- Dona
- Altres...

Amb quina orientació sexual t'identifiques? *

- Heterosexual
- Homosexual
- Bisexual
- Tinc dubtes
- Prefereixo no respondre
- Altres...

Amb quina identitat de gènere t'identifiques? *

Cisgènere és la persona que al néixer se li va assignar el sexe corresponent a la seva identitat de gènere (neixó sent un nen i afirmen que són un nen). En el cas de les persones transgènere al moment de fer aquest diagnòstic inicial, els metges s'equivoquen i assignen el sexe en funció dels genitals, quan la identitat de gènere és diferent.

- Cisgènere
- Transgènere
- Prefereixo no respondre
- Altres...

Des dels diversos centres educatius, se't va donar informació entorn les diferents identitats de gènere i orientacions sexuals? *

- Sí, ens van donar molta informació
- Sí, ens van donar informació
- Sí, però ens van donar poca informació
- No

Creus que t'hauria ajudat en algun aspecte que s'hagués tractat? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

Consideres que podria ajudar i que s'hauria de treballar? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

A partir de quina edat vas tenir contacte (de forma voluntària o involuntària) amb material sexual?

Ja havies rebut alguna noció d'educació sexual?

A partir de quina edat vas tenir la primera relació sexual?

Si encara no l'has tinguda, passa a la següent secció

Ja havies rebut alguna noció d'educació sexual?

En cas que sí, et va resultar útil?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

Has tingut una vida sexual sana i sense incidències?

- Sí
- No

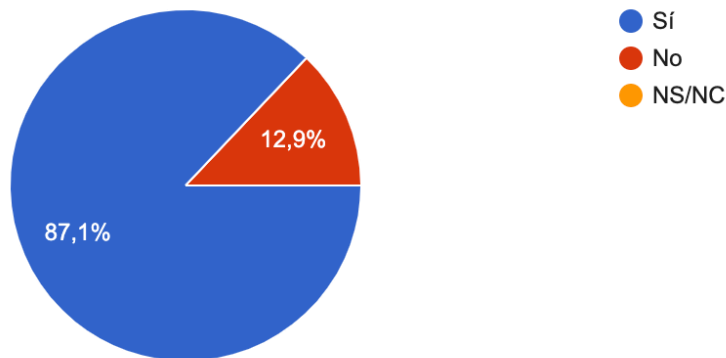
En cas que no, quina d'aquestes incidències vas tenir

- Embaràs no desitjat
- Malaltia de transmissió sexual
- Dificultats en les relacions sexuals
- Pràctiques de Risc
- Relacions sexuals insatisfactòries
- Altres...

Annex 1.1 – Resultats qüestionari destinat a joves d’entre 18 i 30 anys

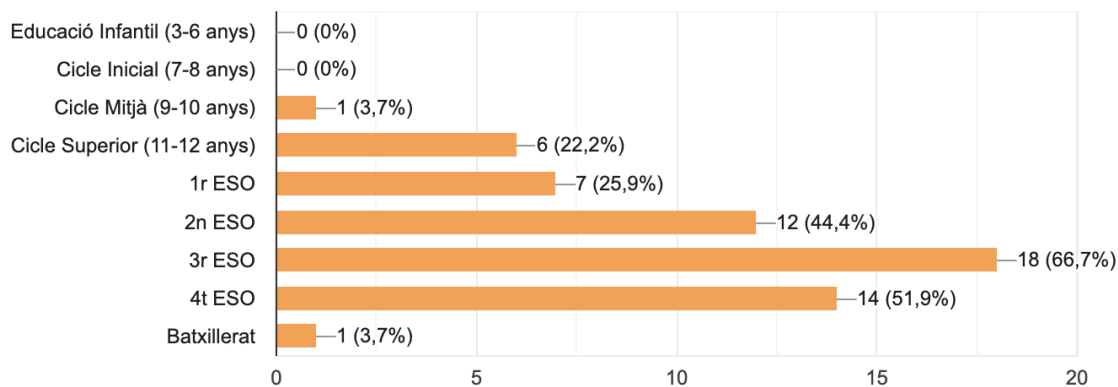
Durant els diferents períodes educatius, has rebut algun tipus d’educació Sexual?

31 respostes

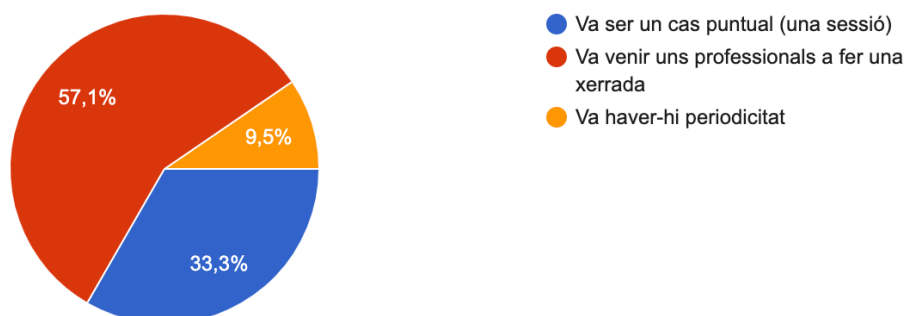
En cas que la resposta anterior sigui afirmativa, indica en quina etapa/s

27 respostes

Quina freqüència va tenir?

21 respostes

Quins continguts es van treballar?

26 respostes

Sexualitat, Protecció, Canvis del cos

Mètodes anticonceptius malalties de transmissió sexual

Les ETS, els anticonceptivos i els aparells reproductors

Metodes anticonceptius

malalties de transmissió sexual

ETS, mètodes anticonceptius i cicle menstrual (que no sé si és pròpiament educació sexual, però van fer un 'pac'). També tota la vessant 'científica/biològica'.

MTS, anticonceptius (aka preservatius, diu, la pastilla del dia després i poc més)

Com utilitzar un preservatiu amb cas pràctic i quins tipus de transmissions sexuals existeixen, com protegir-se, els efectes que poden tenir...

Bàsicament la importància de mesures preventives, sense explicar-se en detalls ni ensenyar com utilitzar-los

Com utilitzar preservatius i compreses, malalties de transmissió sexual i embarassos

Mètodes anticonceptius (preservatiu masculí sobretot, la resta no recordo ni si els van anomenar), com posar el preservatiu, menstruació femenina i què s'utilitza quan tens la regla (només compresa i tampó). No recordo si ens van parlar d'alguna cosa més. Al final hi havia una estona per resoldre dubtes. Ho feiem tota la classe junta (nois, noies i mestres).

Embaràs, protecció durant la penetració, malalties de transmissió sexual...

El part. També ens van fer llegir un llibre (El diari de la Carlota/ Flanagan) com a instrucció sobre diferents temes d'educació sexual

A 3r ESO ens van parlar de la regla, què era, quins productes higiènics podíem utilitzar i com usar-los. A 4r ens van parlar de les relacions sexuals però bàsicament com posar un condó.

Malalties de transmissió sexual, ús del preservatiu

Com utilitzar un preservatiu, diferents mètodes anticonceptius, malalties de transmissió sexual, embaràs i menstruació.

Com utilitzar un preservatiu, la menstruació, MTS

Prevenió de malalties de transmissió sexual, com fer servir productes íntims femenins (compreses i tampax)

Llegim el llibre vermell de la Carlota les noies i l'equivalent els nois i el comentàvem. Vam parlar de sexe segur embaràs i part.

com utilitzar preservatiu, malalties de transmissió, biologia a 3r de la eso, ciències naturals 5e de primària

Sexe oral i coït. Menstruació i embaràs.

Preservatiu, anticonceptius i en general com tenir relacions sexuals segures (sempre des de l'heterosexualitat)

Preservatius i resolució de dubtes generals

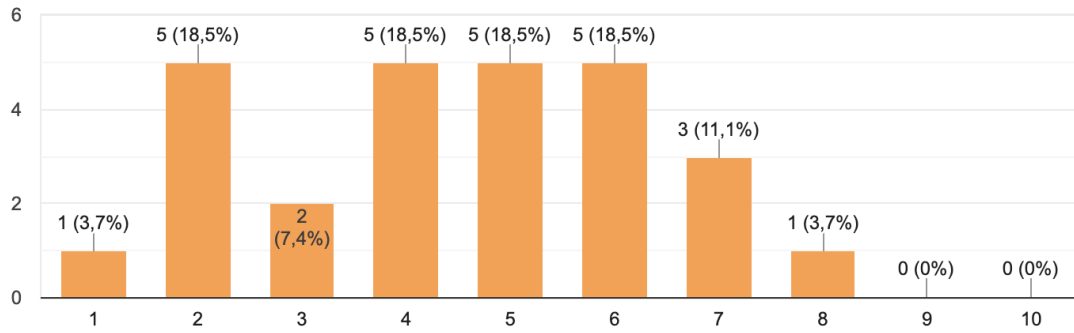
Sexualitat des d'un punt de vista biològic
Mètodes anticonceptius: funcionament, característiques
MTS
Resoldre dubtes
Consentiment
Pubertat i canvis

Algunes poques sessions molt esporàdiques sobre l'ús del preservatiu, principalment

Ús de preservatiu, relacions sexuals en parelles heterosexuales i anticonceptius.

Del 1 al 10, et va resultar útil l'educació sexual rebuda?

27 respostes

Què t'hauria agradat que es treballés?

31 respostes

NS/NC

Zones erogenes

Ets y el no es no

Les relacions sexuals: explicar a les noies quines opcions tenen, normalitzar certes situacions, parlar de dubtes que tenen els joves (escoltar), quins tipus de relacions sexuals existeixen (amb o sense consentiment, l'assertivitat...) Mes informació sobre el sexe masculí i femení, més info sobre la comunitat LGTBI (començar a normalitzar a les escoles), Com i on trobar ajuda o recolzament en cas de que es necessiti..

Una mica de tot

Primero de todo, desde un enfoque que no fuera el meter miedo constante, es decir, tratar el sexo con normalidad y el hecho de protegerse igual. Me hubiera gustado que las charlas o sesiones fueran constantes donde nos explicaran las partes de los aparatos genitales, cis o trans, rompiendo estereotipos y tabús.

Qualsevol tipus d'intent pero abarcar el tema. Mai se'ns va explicar què era tenir sexe segur, ni què fer si estas perdut, ni que ha de ser sempre com als llibre o les pelis i que el sexe no ha de ser tabú sinó que s'ha d'ensenyar i ensenyar amb responsabilitat. M'agradaria que se m'haguessin donat xerrades sobre diversitat sexual i els problemes i reptes que pateixen. M'agradaria haver tingut algú que em respongués les preguntes que tenia i que encara tinc.

Tota la part afectiva, des de que s'entén per consentiment, fins a què s'entén per desig. També coses com el plaer, el cos de la dona (més enllà de dir 'ah sí existeix el clítoris')... A més, tota l'educació sexual es feia en un 90% des de l'hetero-normativitat (diria què sobre les relacions homosexuals entre homes només es va comentar la importància del preservatiu, i sobre les relacions sexuals entre dones, no se'n va parlar directament). Ergo, parlar d'això ho trobo molt important.

Tot, el consentiment, les malalties de transmissió sexual, els mètodes anticonceptius, etc.

L'educació sexual tenint en compte totes les orientacions sexuals i el tractament i explicació de l'existència d'aquestes. No només des d'un punt de vista de relacions heteronormatives.

Està molt bé que a la nostra adolescència ens donin xerrades sobre les ETS i els mètodes de protecció, tant per evitar-les i protegir-nos com per evitar un embaràs no desitjat. Però crec que als joves també els haurien de parlar sobre la coneixença del seu cos, com gaudir d'ell i deixar de convertir aquests temes com un tabú, entre d'altres aspectes també molt importants a treballar...

Usos practics dels mecanismes de prevenció i sobretot l'eliminació del "tabú" sexual

Realitats sexuals, desmentir el porno, normalitzar les inseguretats a nivell sexual, parlar del respecte amb la parella... Més dinàmic per resoldre dubtes. Si és necessari separar nois i noies pq no es sentin tan cohibits

Primer de tot em va semblar que anaven tard. A 3r d'ESO totes les noies ja teniem la regla! Es ridícul explicar com posar-se una compresa quan portem 3 anys fent-lo. Lo mateix a 4r, molta gent ja hauria tingut relacions sexuals i ningú li va explicar abans com posar-se un condó. També penso que se li dóna molta importància a quedar-se embarassada però no es va parlar mai de les ETS. Ni tampoc dels tipus de relacions que hi ha (Lgtbi). També m'hagués agradat educació emocional sobre com gestionar les relacions i saber posar-se al lloc de l'altre.

Explicació del cicle menstrual, desfer mites, explicació dels anticonceptius, diferència entre sexe i gènere, prevenció i interrupció de l'embaràs, consentiment

Diversitat sexual i de gènere, educació dels mites de la menstruació, consentiment sexual, aprofundir en el cos masculí.

Gènere, orientacions sexuals, mètodes anticonceptius, masturbació femenina,

Diversitat de gènere, bon ús de les TIC, imatge corporal, comportaments i reaccions sexuals, consentiment, ...

No recordo el que es va ensenyar

Els orgasmes masculins i femenins. La masturbació femenina i la masculina. Les diferents orientacions sexuals. El respecte per les diferents sexualitats i un pensament crític cap al que es transmet en el porno. Prevenció de la violència de gènere.

m'agradaria que es normalitzés més perquè al final el sexe està molt bé però quan comences creus que és algo dolent o que farà mal o qualsevol cosa

La masturbació i l'orgasme (tan masculí com femení).

Potser no el que sinó el com

La masturbació femenina, les pràctiques sexuals a part del coit, les relacions afectives...

No es tant el que sino el com... M'hagues sentit mes comode si ho haguessim tractat d'es d'un punt de vista mes proper, grup mes reduit... Que no pas els tres grups classe alhora

Qualsevol tipus d'intent pero abarcar el tema. Mai se'ns va explicar què era tenir sexe segur, ni què fer si estas perdut, ni que ha de ser sempre com als llibre o les pelis i que el sexe no ha de ser tabú sinó que s'ha d'ensenyar i ensenyar amb responsabilitat. M'agradaria que se m'haguessin donat xerrades sobre diversitat sexual i els problemes i reptes que pateixen. M'agradaria haver tingut algú que em respongués les preguntes que tenia i que encara tinc.

Tota la part afectiva, des de que s'entén per consentiment, fins a què s'entén per desig. També coses com el plaer, el cos de la dona (més enllà de dir 'ah sí existeix el clítoris')... A més, tota l'educació sexual es feia en un 90% des de l'hetero-normativitat (diria què sobre les relacions homosexuals entre homes només es va comentar la importància del preservatiu, i sobre les relacions sexuals entre dones, no se'n va parlar directament). Ergo, parlar d'això ho trobo molt important.

Tot, el consentiment, les malalties de transmissió sexual, els mètodes anticonceptius, etc.

L'educació sexual tenint en compte totes les orientacions sexuals i el tractament i explicació de l'existència d'aquestes. No només des d'un punt de vista de relacions heteronormatives.

El que es va treballar està bé, però és molt pobre respecte tot el que es pot fer per la educació sexual. M'hauria agradat que es tractés el gènere i tot el que va lligat a ell, més alternatives en prevenció tant d'embaràs com d'ETS (a més de trencar una mica amb els mil prejudicis que hi ha al voltant d'elles), que es mostri no només la part negativa del sexe sinó també la positiva, una bona informació sobre fisiologia femenina i masculina (sobretot femenina, la masculina no sol ser tan tabú...). I segur que mil coses més que ara no hi caic.

Ah! I no fer uns xerrada i ja està! Què fas amb tots els dubtes que et poden sorgir arran d'aquesta? Fer un seguiment!!!

Grups mes reduïts de persones per poder prendreho en serio. En quan a contingut no ho se.

Temes mes detallats, sobretot als diferents mètodes anticonceptius (com funcionen, quins efectes tenen, etc.). Així com una explicació més profunda de les enfermetats de transmissió sexual. També hauria sigut important rebre una educació més ampla pel que fa a l'aspecte emocional de la sexualitat.

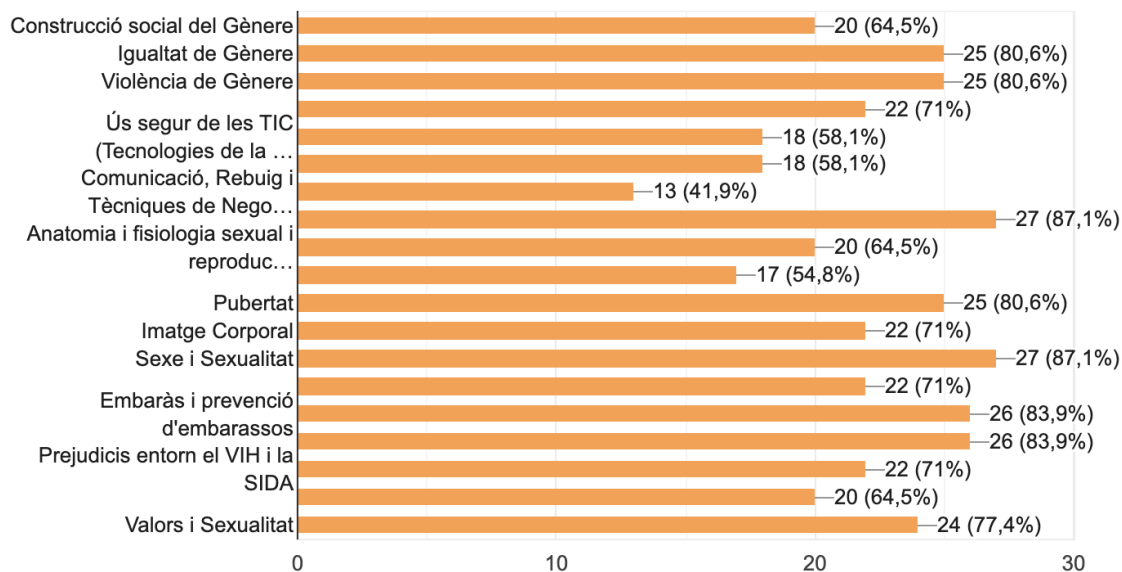
Relacions saludables, tipus de protecció

Normalització de la sexualitat i suport per a identitats vulnerables, per part d'un expert en comunicar aquests temes a adolescents.

Diferents tipus de relacions, no només les heterosexuales; que no es treballés sobre el sexe físic únicament, sinó també de la part emocional, i dels sentiments que això ens pot generar; eliminar la pressió sobre el concepte "virginitat"; aprendre a diferenciar entre el que realment volem i el que consentim que ens facin, tenir la capacitat de veure la diferència i aprendre a respondre davant de situacions, acceptant també que està bé no sentir-te bé o equivocar-te però donant eines per a que no torni a passar, tot i que això no es pot saber si no veus el tipus de violència (sexual o simbòlica) que s'està exercint sobre el teu cos; el sexe en termes de plaer no només a nivell biològic.

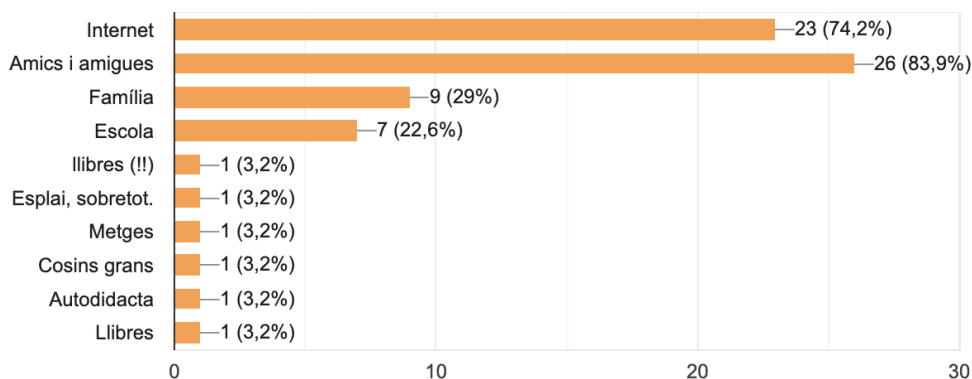
Quins d'aquests continguts consideres que s'haurien de treballar?

31 respostes

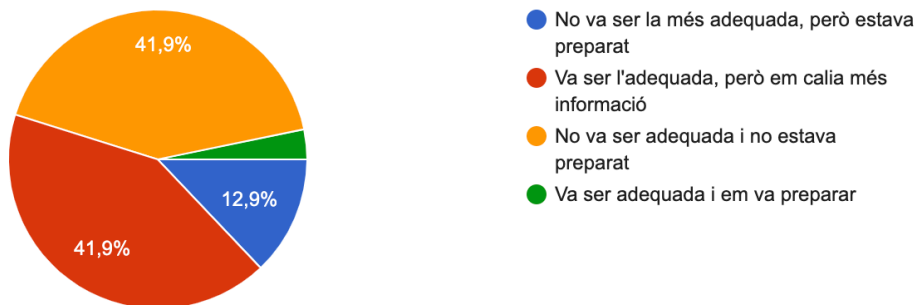
D'on vas obtenir informació pel que fa a la sexualitat?

31 respostes

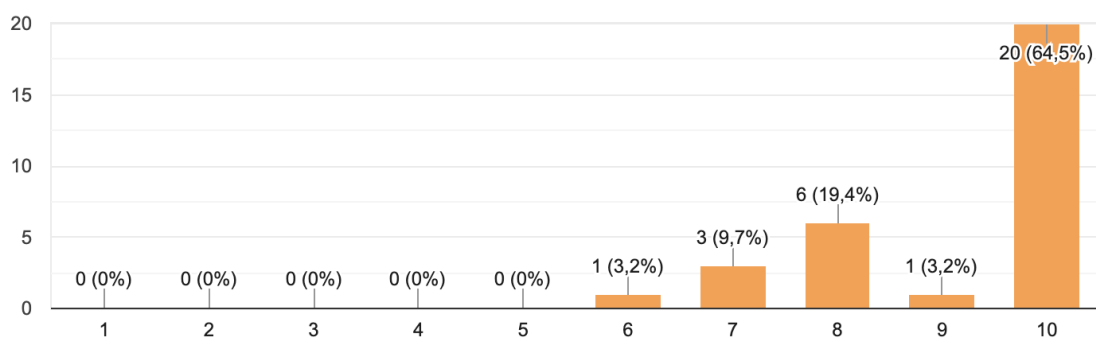
Creus que la informació obtinguda va ser la correcte i que estaves ben preparat?

31 respostes

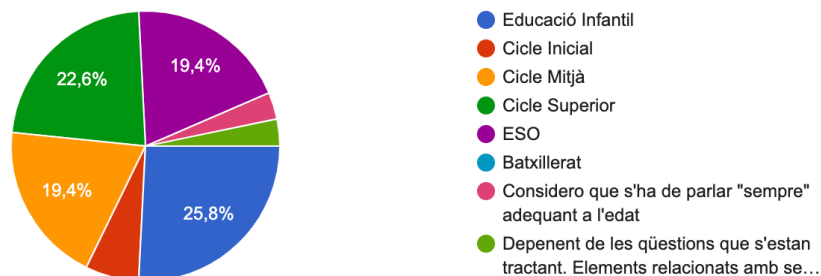
Consideres que en les escoles s'hauria de treballar més?

31 respostes

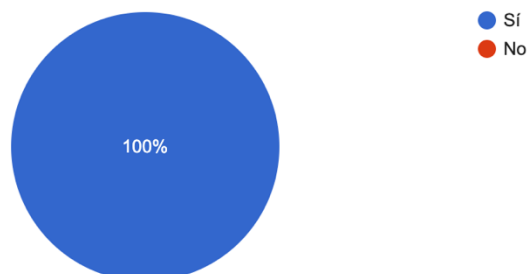
A partir de quina edat consideres oportú parlar d'educació Sexual?

31 respostes

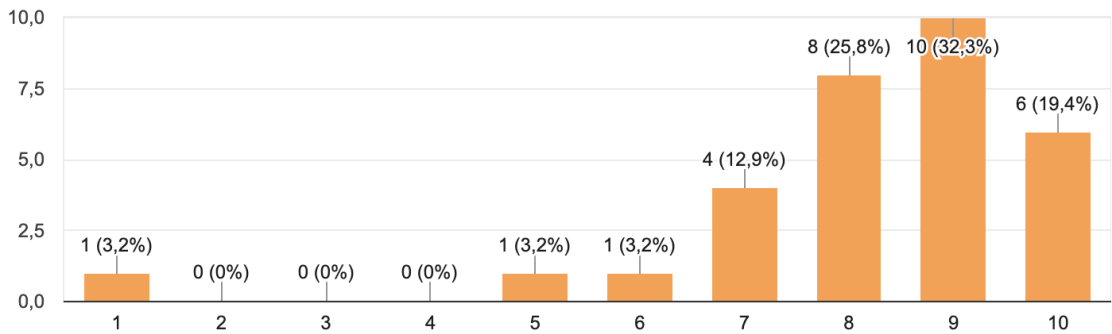
Utilitzes alguna xarxa social?

31 respostes

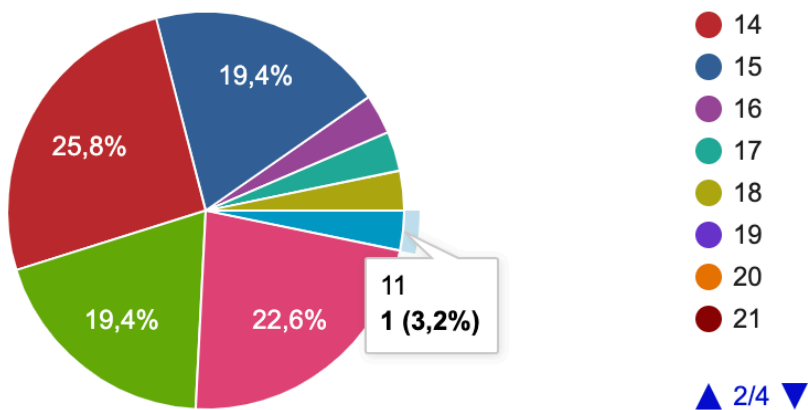
Amb quina freqüència les utilitzes?

31 respostes

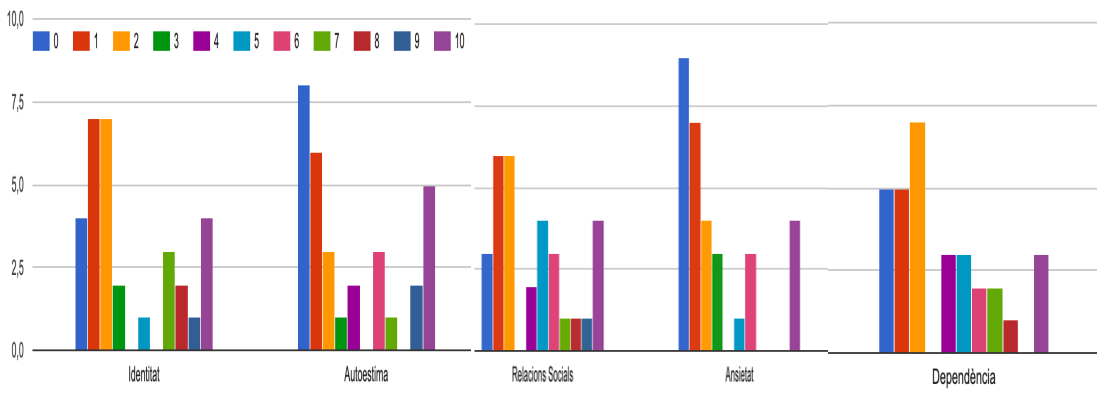

A partir de quina edat vas començar a utilitzar-les?

31 respostes

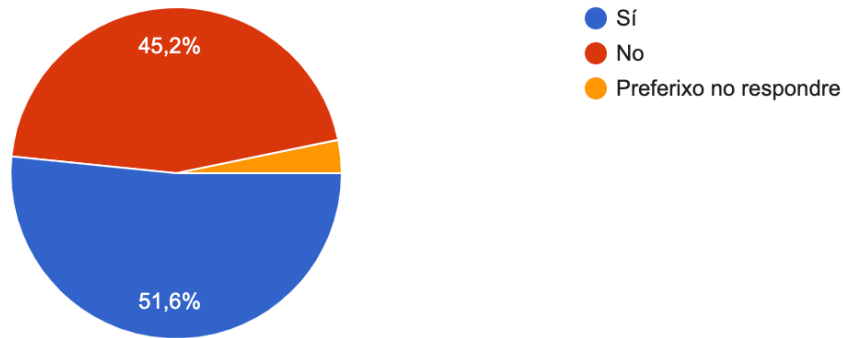
Quant consideres que han influenciat les xarxes socials en els següents aspectes?

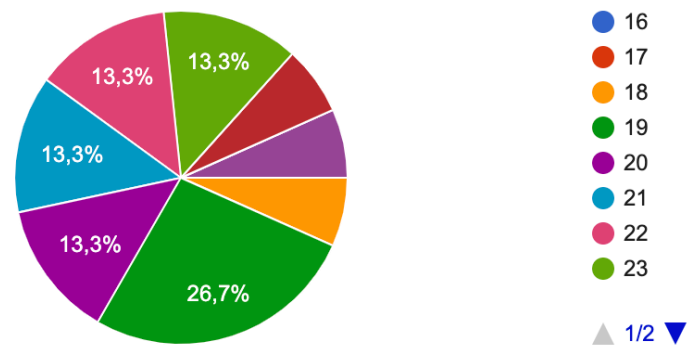
Has fet servir alguna aplicació de cites?

31 respostes

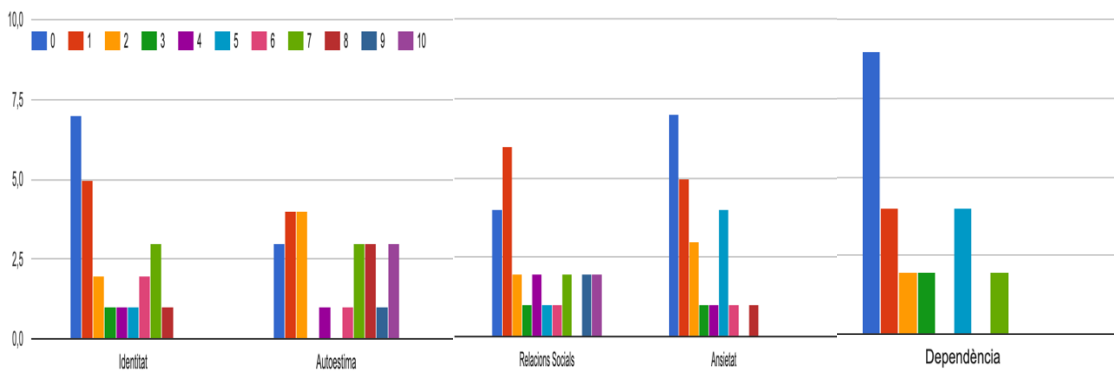

A partir de quina edat vas començar a utilitzar-les?

15 respostes

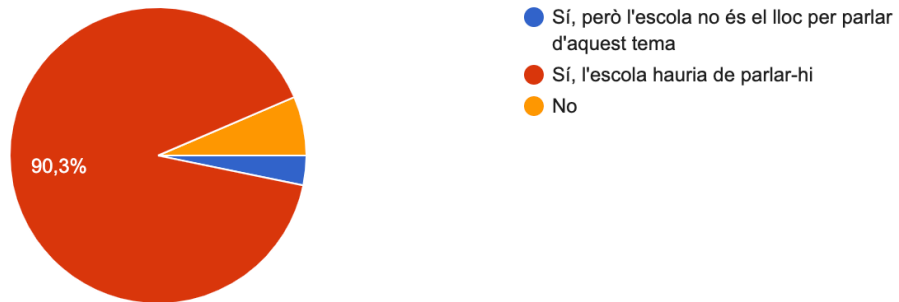

Quant consideres que han influenciat les aplicacions de cites en els següents aspectes?

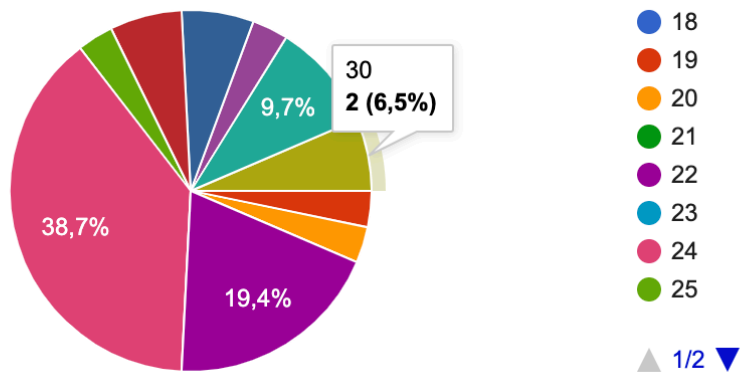
Consideres que si des del centre educatiu es fes un treball en relació a les xarxes socials es podria minimitzar l'impacte que genera l'ús d'aquestes apps?

31 respostes

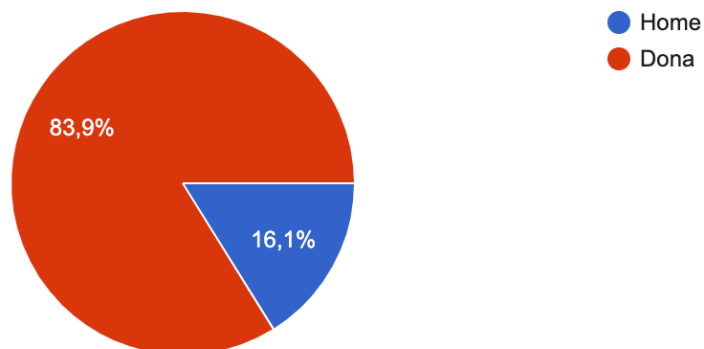
Edat

31 respostes

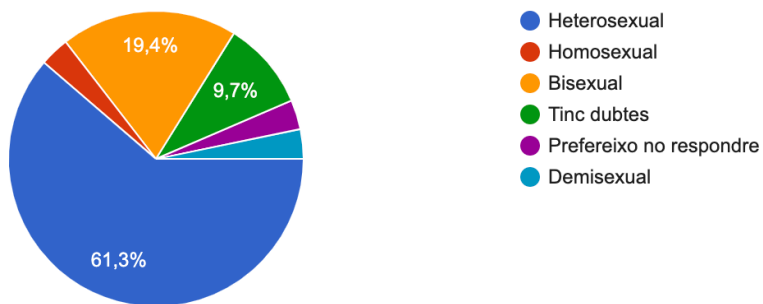
Sóc...

31 respostes

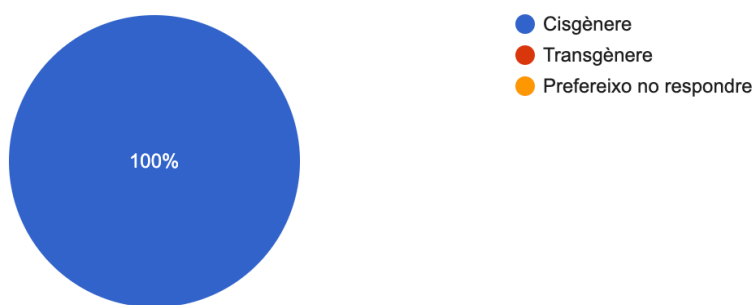
Amb quina orientació sexual t'identifiques?

31 respostes

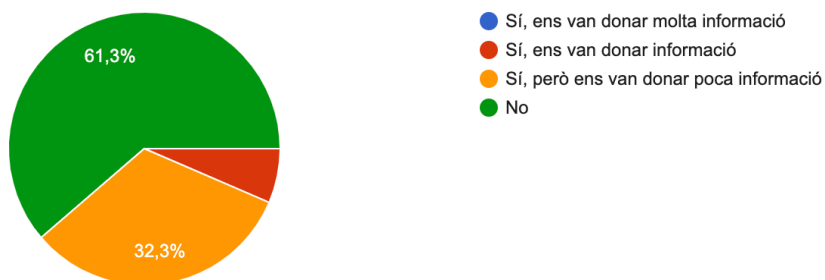
Amb quina identitat de gènere t'identifiques?

31 respostes

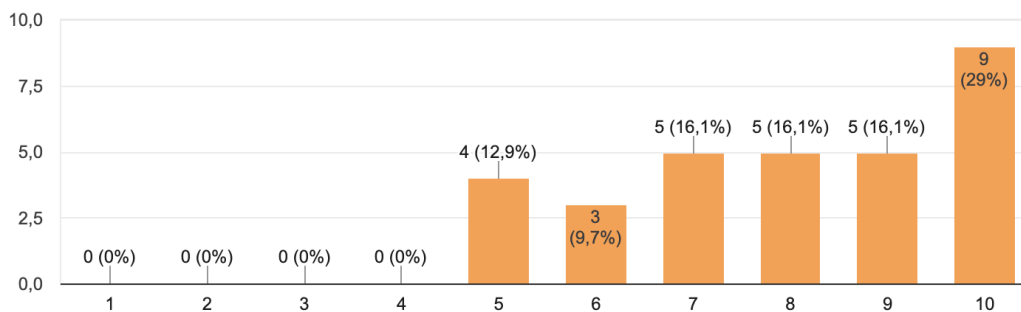
Des dels diversos centres educatius, se't va donar informació entorn les diferents identitats de gènere i orientacions sexuals?

31 respostes

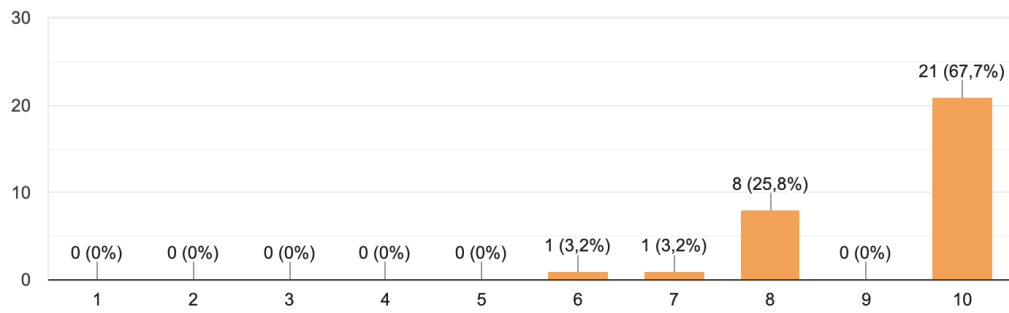
Creus que t'hauria ajudat en algun aspecte que s'hagués tractat?

31 respostes

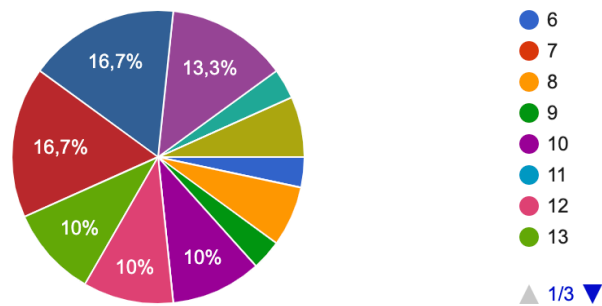
Consideres que podria ajudar i que s'hauria de treballar?

31 respostes

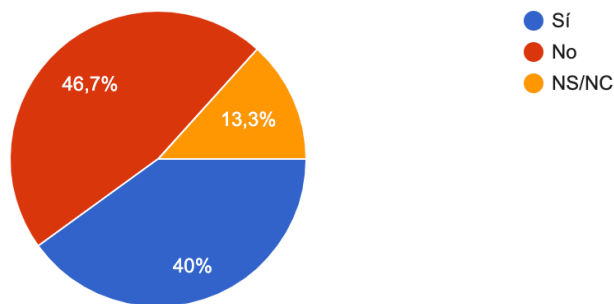
A partir de quina edat vas tenir contacte (de forma voluntària o involuntària) amb material sexual?

30 respostes

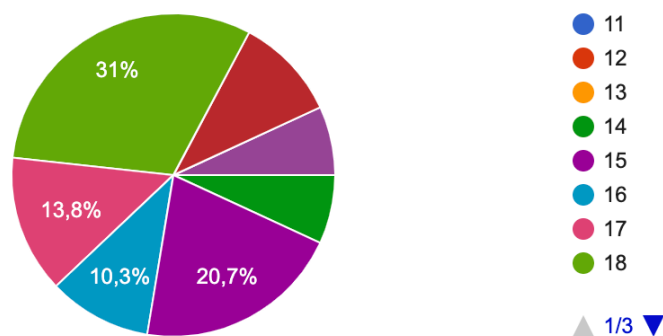
Ja havies rebut alguna noció d'educació sexual?

30 respostes

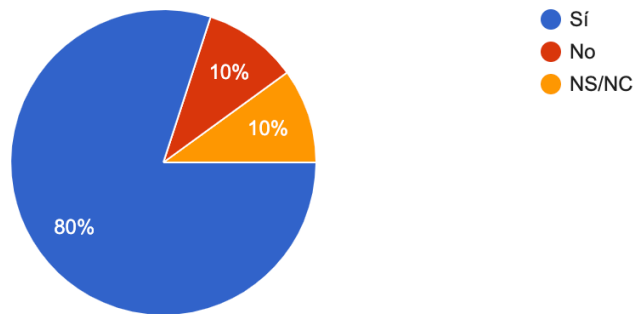
A partir de quina edat vas tenir la primera relació sexual?

29 respostes

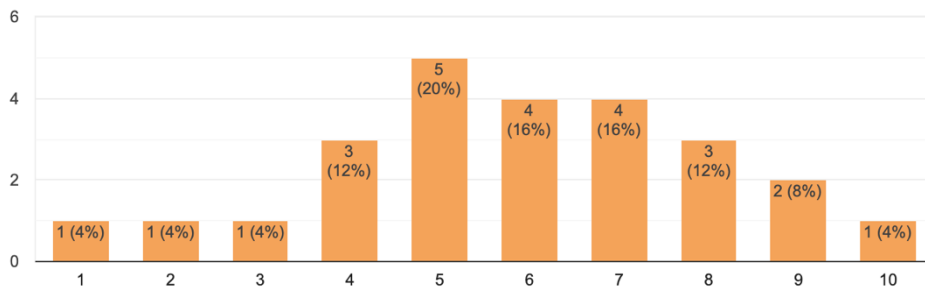
Ja havies rebut alguna noció d'educació sexual?

30 respostes

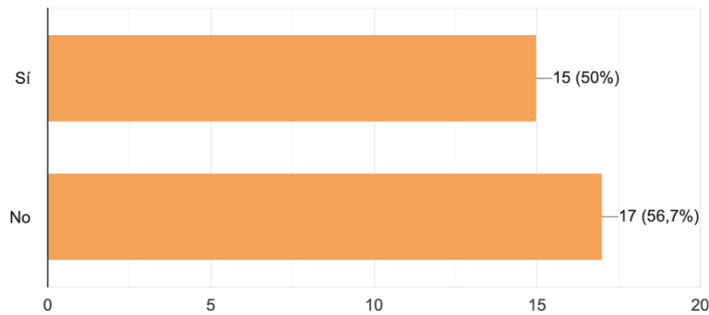
En cas que sí, et va resultar útil?

25 respostes

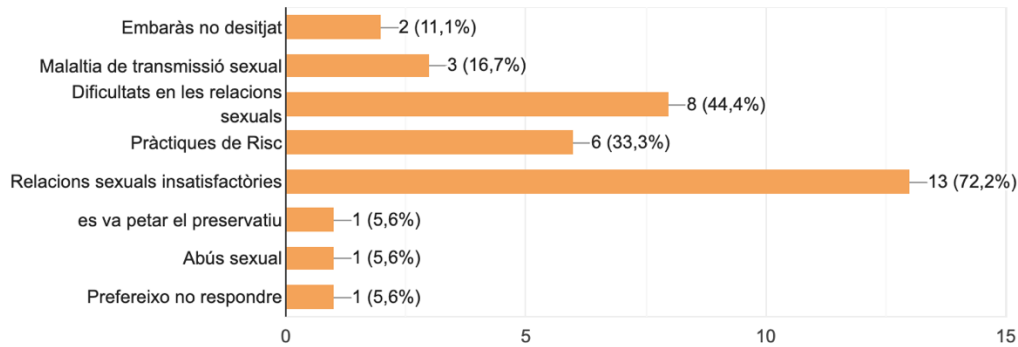
Has tingut una vida sexual sana i sense incidències?

30 respostes

En cas que no, quina d'aquestes incidències vas tenir

18 respostes

Annex 1.2 – Taules de percentatges

Qualitat de l'educació sexual rebuda

Creus que la informació obtinguda va ser la correcte i que estaves ben preparat?				
	Adequada	No adequada	Estava preparat	No estava preparat
Homes	2 (40%)	3 (60%)	2 (40%)	3 (60%)
Dones	12 (46.15%)	14 (53.85%)	3 (11.54%)	23 (88.46%)
Heterosexuals	9 (47.37%)	10 (52.63%)	1 (5.26%)	18 (94.74%)
LGTB+	5 (41.67%)	7 (58.33%)	4 (33.33%)	8 (66.67%)
Mostra Total	14 (45.16%)	17 (54.64%)	5 (16.13%)	26 (83.87%)

Percentatges de l'impacte de l'ús de les xarxes socials

En quins àmbits us afecta l'ús de les aplicacions de cites?					
	Identitat	Autoestima	Relacions Socials	Ansietat	Dependència
Homes	1 (20%)	3 (60%)	1 (20%)	1 (20%)	1 (20%)
Dones	3 (27,27%)	5 (45,45%)	3 (27,27%)	1 (9,09%)	0 (0%)
Heterosexuals	0 (0%)	4 (44,44%)	1 (11,11%)	0 (0%)	0 (0%)
LGTB+	4 (57,14%)	4 (57,14%)	3 (42,85%)	2 (28,57%)	1 (14,28%)
Mostra Total	4 (25%)	8 (50%)	4 (25%)	2 (12,5%)	1 (6,25%)

Incidències durant la vida sexual

Incidències durant la vida sexual					
	Homes	Dones	Heterosexuals	LGTB+	Mostra total
Relacions sexuals insatisfactòries	2 (40%)	11 (44%)	7 (36.84%)	6 (50%)	13 (43.33%)
Dificultats durant les relacions sexuals	2 (40%)	6 (24%)	5 (26.32%)	3 (25%)	8 (26.67%)
Pràctiques de risc	2 (40%)	4 (16%)	3 (15.79%)	3 (25%)	6 (20%)
Malalties de transmissió sexual	2 (40%)	1 (4%)	1 (5.26%)	2 (16,67%)	3 (10%)
Embaràs no desitjat	1 (20%)	1 (4%)	1 (5.26%)	1 (8,33%)	2 (10%)
Abús Sexual	0 (0%)	1 (4%)	1 (5.26%)	0 (0%)	1 (5%)

Annex 2 – Qüestionari destinat a professionals en l'àmbit de la sexologia

Cuál ha sido tu experiencia personal en los diferentes centros educativos, recibiste educación sexual? *

Recibiste educación Sexual? A partir de que edad más o menos? Que contenidos recuerdas que se trataran? Cuáles no se trataron y te hubiese gustado su inclusión? Te resulto útil?

Text d'una resposta llarga

Consideras que el modelo de educación sexual que recibiste (si es que se recibió) te preparó suficientemente para desenvolverte sin dificultades en los ámbitos sexuales/afectivos? *

Text d'una resposta llarga

Qué crees que se hubiese necesitado trabajar? *

Text d'una resposta llarga

Ha cambiado alguna cosa en lo relativo a los aspectos de sexualidad y afectividad desde nuestra experiencia hasta la actualidad en la que vivimos? *

Text d'una resposta llarga

Los niños/niñas/jóvenes están preparados para afrontar estos cambios? *

Text d'una resposta llarga

Estos cambios que has comentado en las preguntas anteriores, que impacto físico, emocional y/o psicológico genera en las personas? *

Text d'una resposta llarga

Hay algún sector más vulnerable? *

Cuál/Cuáles? Por qué?

Text d'una resposta llarga

Los centros educativos pueden hacer algo al respecto? Qué deberían hacer? *

(En relación a lo que se ha tratado en la anterior sección)

Text d'una resposta llarga

Qué se debería trabajar, y de qué manera? *

Text d'una resposta llarga

A partir de qué edad se debería empezar a trabajar? Por qué? *

Text d'una resposta llarga

En la actualidad hay la propuesta del PIN Parental, en el cual se concede a los padres y madres el *
derecho a vetar charlas relacionadas con la sexualidad si no están de acuerdo con los
contenidos, como crees que podría afectar esto a esta generación?

Text d'una resposta llarga

Si quieres explicar/comentar alguna cosa que no se haya planteado en la encuesta y/o hacer alguna
aportación, aquí tienes un espacio, gracias!

Text d'una resposta llarga
